

ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄ

«_____ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ՀՈՂԵՐԻ
ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ 20—ԹՎԱԿԱՆԻ (ԱՄԵՆԱՄՅԱ) ԾՐԱԳԻՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ»
ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆՈՒ ՈՐՈՇՄԱՆ ՆԱԽԱԳԾԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ
ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

«Տեղական ինքնակառավարման մասին» օրենքի 43-րդ հոդվածով սահմանվում են համայնքի ղեկավարի լիազորությունները հողօգտագործման բնագավառում, նշված հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով սահմանվում է, որ համայնքի ղեկավարը՝ մշակում և կազմում է համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի կառավարման ամենամյա և հնգամյա ծրագրերը, որոնք կազմում են համայնքի հնգամյա զարգացման ծրագրի բաղկացուցիչ մասը, և դրանք ներկայացնում համայնքի ավագանու հաստատմանը:

Սույն հիմնավորման հիմքում դրված է համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի կառավարման ամենամյա ծրագրի նախագիծը (այսուհետ՝ Նախագիծ), որով կարգավորվելու են 20—թվականի ընթացքում՝ հողերի նպատակային և ծրագրային կառավարման հետ կապված հարաբերությունները, ներառյալ՝ գոյքագրման, հաշվառման, գնահատման, համայնքային սեփականության իրավունքի պետական գրանցման աշխատանքների կազմակերպման, հողերի պահպանվածության ապահովման ու կառավարման նկատմամբ վերահսկողության իրականացման հետ կապված հարաբերությունները, ինչպես նաև համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման և բյուջետային քաղաքականության ուղղություններով սահմանված խնդիրները:

Նախագիծը նպատակաուղղված է համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի օգտագործման արդյունավետության բարձրացման և համայնքի հողային պաշարների կառավարման՝ տիրապետման, օգտագործման և տնօրինման բնագավառում համայնքային միասնական քաղաքականության սահմանման, համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման և համայնքի 20— - 20—թթ. հնգամյա զարգացման ծրագրով սահմանված խնդիրների լուծմանը և հանդիսանում է համայնքի հնգամյա զարգացման ծրագրի բաղկացուցիչ մասը:

Իրավակիրառական պրակտիկայում, ընթացիկ իրավիճակն այսպիսին է, համայնքում չկան մշակված և ընդունված համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի կառավարման ինչպես ամենամյա, այնպես էլ հնգամյա ծրագրերը: Այս համատեքստում բաց է մնում հողերի կառավարման մասով համայնքի տեղական քաղաքականությունը, ինչն իր հերթին ստեղծում է բավականին լուրջ խնդիրներ, մասնավորապես՝ պլանավորման իմաստով:

Համայնքի սեփականությունը հանդիսացող, ինչպես նաև համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմինների կառավարմանը հանձնված, կամ որ նույնն է՝ պատվիրակված, պետական սեփականություն հանդիսացող հողերի կառավարումը համարվում է համայնքի կայուն զարգացման նախադրյալներից մեկը, որն ամրագրված է նաև համայնքի պարտադիր խնդիրները սահմանող «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 12-րդ հոդվածով:

Հարկ է արձանագրել, որ Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 184-րդ հոդվածը կարգորոշումներ է սահմանել համայնքի սեփականության և դրա օգտագործման և տնօրինման իրավահարաբերությունների մասով: Համաձայն մեջբերված սահմանադրական նորմի՝ համայնքի տարածքում գտնվող հողը՝ բացառությամբ պետությանը, ինչպես նաև ֆիզիկական ու իրավաբանական անձանց պատկանող հողերի, համարվում է համայնքի սեփականությունը: Ի լրումն նշված սահմանադրական կարգավորման, նույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված է, որ համայնքի սեփականությունը՝ օրենքով սահմանված կարգով տնօրինում է համայնքի ավագանին:

Ըստ էության, սահմանադիրը համայնքի սեփականությունը հանդիսացող հողերի տնօրինման, կամ որ նույնն է՝ կառավարման լիազորությունը վերապահել է համայնքի ներկայացուցչական մարմնին՝ ավագանուն: Օրենսդրական մակարդակում, թե՛ Հայաստանի Հանրապետության հողային օրենսգրքի և թե՛ «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի կարգավորումների համատեքստում, համայնքի ղեկավարը մշակում և (կամ) նախագծում է համայնքի սեփականությունը հանդիսացող հողերի օգտագործման, տիրապետման և տնօրինման հետ կապված փաստաթղթերը, այդ թվում նաև՝

պլանավորում ենթադրող փաստաթղթերը, իսկ վերջնական հաստատումը դրանց մասով իրականացվում է համայնքի ավագանու կողմից:

Փաստորեն, սահմանադիրը հղում տալով օրենքին, պատվիրակում է համայնքի ավագանուն, կամ վերջինիս վերապահում է իրավունք և պարտականություն, համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերը տնօրինել օրենքով սահմանված կարգով: Համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի տնօրինման հետ կապված օրենքը, մասնավորապես՝ «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքը սահմանել է հստակ կարգավորումներ, որոնցից հատկանշական է հողերի կառավարման ամենամյա ծրագրի մշակումը համայնքի ղեկավարին և ավագանուն վերապահելը:

Վերը մեջբերվածի համատեքստում, օրենսդիրը համայնքի սեփականությունը հանդիսացող կամ համայնքի կառավարմանը հանձնված հողերի տնօրինմանը վերաբերելի, որոշակի պլանավորում ենթադրող հիմնական փաստաթղթի մշակման և հաստատման լիազորությունը վերապահել է համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմիններին:

Հողերի կառավարման ամենամյա ծրագիրը համարվում է համայնքի մակարդակում հողերի կառավարման մասով տեղական քաղաքականության մշակման և իրագործման հիմնադրությային փաստաթուղթը, որը նպատակուղղված է կանոնակարգելու համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործողությունները, միևնույն ժամանակ հնարավորություն ստեղծելու հողերի կառավարման գործընթացների մասով ապահովելու օրինականությունը, հաշվետվողականությունը և հնարավոր հանրային և վարչական վերահսկողության պատշաճ կազմակերպումն ու իրականացումը:

Սույն հիմնավորման առարկա հանդիսացող Նախագծի մշակման և իրականացման իրավական հիմքերն են՝ Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությունը, Հայաստանի Հանրապետության հողային, քաղաքացիական և վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքերը, «Տեղական ինքնակառավարման մասին», «Գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման մասին», «Հրապարակային սակարկությունների մասին», «Անշարժ գույքի

զնահատման գործունեության մասին» ՀՀ օրենքները, հողային հարաբերությունները կարգավորող Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշումները, ինչպես նաև համայնքի ավագանու և համայնքի ղեկավարի կողմից ընդունված համայնքի սեփականությունը հանդիսացող հողերի կառավարման ոլորտի վերաբերյալ իրավական ակտերը:

Նախագծով նախանշվում են համայնքի սեփականությունը հանդիսացող և համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմինների կառավարմանը հանձնված հողերի կառավարման հարաբերությունների հիմնական կարգավորման առարկան, որն իրենից ենթադրում է՝

- Հողերի կառավարման հիմնախնդիրների լուծումը.
- Հողերի հաշվառման բնագավառում միասնական սկզբունքների սահմանումը և անշարժ գույքի հաշվառման բազայում Հողերի ամբողջական ընդգրկումը, ինչպես նաև հաշվառման տվյալների ճշգրտության բարձր մակարդակ ապահովելու նպատակով ընտրանքային ուսումնասիրությունների անցկացումը.
- Հողերի մշտադիտարկումը (մոնիթորինգ), օգտագործումը և պահպանումը, Հողերի շրջանառության նպատակային իրականացումը.
- Հողերի կառավարման բնագավառում համայնքային քաղաքականության մշակումն ու իրականացումը, ուղղությունների սահմանումը.
- Հողերի օտարման և օգտագործման ոլորտում համայնքային քաղաքականության մշակումը և իրականացումը.
- Հողերի գույքային իրավունքների կառավարման ոլորտում միասնական քաղաքականության մշակումը և իրականացումը:

Ինչպես և յուրաքանչյուր ծրագիր, այնպես էլ համայնքի սեփականությունը հանդիսացող հողերի կառավարման ամենամյա ծրագիրն ունի իր իրականացման հիմնադրությունները, ուղենիշները կամ որն նույնն է՝ սկզբունքները: Նախագծով հստակ սահմանվել են հողերի կառավարման ամենամյա ծրագրի իրականացման հիմքում դրված, հողերի կառավարման սկզբունքները, դրանք են.

- ⇒ Հողերի կառավարման յուրաքանչյուր հողակտորի ծրագրային կառավարման նպատակի սահմանում և ամրագրում.
- ⇒ Հողերի արդյունավետ կառավարման շարունակական ապահովում.
- ⇒ Հողերի կառավարման ոլորտում մասնակիցների շահերի ներդաշնակության ապահովում.
- ⇒ համայնք-մասնավոր համագործակցության պարզեցված պայմանների ներդրում.
- ⇒ Հողերի կառավարման թափանցիկության և հրապարակայնության ապահովում:

Մեջբերված սկզբունքները, իրավաիրացնող իմաստով ունեն շատ մեծ նշանակություն, քանի որ, Նախագծով փորձ է արվում սահմանել այն հիմնական ուղենիշները, որոնք որպես սկզբունք պետք է դրվեն համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմինների, դրանց և համայնքապետարանի աշխատակազմի պաշտոնատար անձանց գործողությունների հիմքում:

Որպես վարքագծի հիմնական կանոններ, Նախագծով սկզբունքների ամրագրումը ըստ էության երաշխավորում է հողերի կառավարման ամենամյա ծրագրի իրականացման ընթացքում տեղական ինքնակառավարման մարմինների և դրանց պաշտոնատար անձանց գործողությունների ինչպես իրավաչափությունը, այնպես էլ այդ գործողությունների իրականացման հիմքում արդյունավետության ցուցիչի կարևորումն ու դիտարկումը:

Նախագծով սահմանվել են համայնքի սեփականությունը հանդիսացող, ինչպես նաև համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմինների տնօրինմանը հանձնված պետական սեփականություն հանդիսացող հողերի կառավարման ընդհանուր գերակայությունները, դրանք են՝

- հողերի օգտագործման արդյունավետության բարձրացման ապահովումը.
- հողերի բերրիության, ֆիզիկական, որակական և նորմատիվային այլ հատկանիշների պահպանումը.

- համայնքի կարիքների բավարարման համար անհրաժեշտ Հողերի գերակայությունը, ընդ որում, եթե միևնույն հողամասը կարող է ունենալ նաև շահույթ ստանալու հնարավորություն, այնուամենայնիվ, այն դասվում է համայնքի կարիքները բավարարող հողամասերի խմբին.
- համայնքի կարիքները բավարարող հողամասերը հիմնականում ենթակա չեն օտարման.
- շահույթ ստանալու նպատակ հետապնդող հողամասերի կառավարման համար օգտագործման այլընտրանքային տարբերակներից նախապատվությունը տրվում է այն տարբերակներին, որոնք առավել նպաստում են համայնքի տնտեսական աճի ապահովմանը, մասնավոր հատվածում օտարերկրյա և ներքին ներդրումների ներգրավմանը, շուկայական մրցակցության խթանմանը, արտահանման խթանմանը, աշխատատեղերի ստեղծմանը և աղքատության հաղթահարմանը, համայնքի բյուջեի եկամուտների ավելացման.
- գյուղատնտեսական հողերի բերրիության բարձրացումը և էկոլոգիական վիճակի բարելավումը:

Հատկանշական են Նախագծով սահմանված ծրագրի իրականացման նպատակները, որոնք, որպես ուղենիշներ դրված են փաստաթղթի հիմքում, և որոնց հասնելուն է միտված համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմինների և համայնքապետարանի աշխատակազմի պաշտոնատար անձանց այն գործողությունները, որոնք ամրագրված են Նախագծում:

Նախագծով սահմանված հողերի կառավարման ամենամյա ծրագրի նպատակներ են սահմանվել հողերի կառավարման արդյունավետության շարունակական բարձրացումը, հողերի կառավարման միասնական համակարգի ձևավորումը, հանրային օգտակարության բարձրացումը, հողերի օտարումից, ինչպես նաև վարձակալության, կառուցապատման և սահմանափակ օգտագործման (սերվիտուտ) իրավունքով տրամադրելուց ստացված միջոցների հաշվին համայնքի բյուջեում եկամուտների ապահովումն ու ավելացումը, համայնքային գույքային շրջանառության բնագավառում միասնական քաղաքականության իրականացումը, հողերի ամբողջական հաշվառումը, հաշվառման տվյալների թափանցիկության և

հրապարակայնության ապահովումը, համայնքային հողային հարաբերությունների կարգավորումը և շարունակական բարեփոխումը, համայնքի բնակչությանը Հողերի կառավարման գործընթացին մասնակից դարձնելը, հողերի արդյունավետ օգտագործման ճանապարհով համայնքային տնտեսությունում ներդրումների ներգրավման բարենպաստ պայմանների ապահովումը:

Նախագծով սահմանված հողերի կառավարման ամենամյա ծրագրով սահմանված են կամ ներկայացվում են.

- ✓ Ընդհանուր դրույթները.
- ✓ Համայնքի հողային հաշվեկշռի կառուցվածքի նկարագրությունը.
- ✓ Համայնքի սեփականության հողերի դասակարգումը ըստ հողատեսքերի, ըստ նպատակային և գործառնական նշանակության.
- ✓ Ծրագրի գործողության շրջանակները.
- ✓ Ծրագրի խնդիրները.
- ✓ Ծրագրի նպատակները.
- ✓ Հողամասի օտարման օրենսդրական կառուցակարգերը.
- ✓ Հողամասը օգտագործման տրամադրելու օրենսդրական կարգավորումները և ընթացակարգերը.
- ✓ Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող համայնքային և պետական սեփականություն հանդիսացող արոտավայրերի և խոտհարքների կառավարման առանձնահատկությունները.
- ✓ Համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի ամենամյա պարտադիր գույքագրում իրականացնելու ընթացակարգերը.
- ✓ Հողերի կառավարման ուղղությունները և միջոցառումները.
- ✓ Ծրագրով նախատեսված միջոցառումների կատարման ապահովման և ծրագրի կատարման տարեկան հաշվետվության մշակման և ներկայացման ընթացակարգերը.
- ✓ Ծրագրում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու կարգը.
- ✓ Ծրագրի իրականացման ֆինանսավորման և հնարավոր կանխատեսվող եկամուտների հետ կապված կարգավորումները.

- ✓ Համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի կառավարման գործընթացներում թափանցիկությունն ապահովելու հետ կապված գործիքակազմերը.
- ✓ Հողերի կառավարման գործընթացներից բխող բոլոր փաստաթղթերի օրինակելի ձևերը և այլն:

Նախագծում առանձակի կարևորվել է համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող արոտավայրերի և խոտհարքների կառավարման հետ կապված առանձնահատկությունների սահմանումը, ըստ որի՝ Հայաստանի Հանրապետության հողային օրենսդրության կարգավորումների շրջանակներում ներկայացվել են պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրերի և խոտհարքների տնօրինման հետ կապված օրենսդրական սահմանափակումները, օգտագործման տրամադրելու հետ կապված ընթացակարգերը, վարձակալության պայմանագրերի օրինակելի ձևերը և այլն:

Նախագծով անդրադարձ է կատարվել համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրերի և խոտհարքների օգտագործման (կառավարման) պլանը մշակելու ընթացակարգերին, ժամկետներին, դրանում նկարագրվող բովանդակությանը: Նախագծով ներկայացվել է համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրերի և խոտհարքների օգտագործման (կառավարման) պլանի կառուցվածքը, որի շրջանակներում նախատեսվում է ներառել հետևյալ բաղադրիչները.

- ⇒ արոտավայրերի ընդհանուր մակերեսը և սեփականության ձևերը.
- ⇒ համայնքի (դրանում ընդգրկված բնակավայրերի) անասնազվաքանակն ըստ տնտեսությունների և անասնակերի պահանջը.
- ⇒ անասնակերի պահանջի հաշվարկը.
- ⇒ համայնքի ֆիզիկաաշխարհագրական առանձնահատկությունները.
- ⇒ ըստ գոտիների արոտատեղամասերի ընթացիկ կառավարումը.
- ⇒ արոտատեղամասերի էկոլոգիական գնահատումը.
- ⇒ համայնքի արոտների և խոտհարքների բուսածածկն ու բերքատվության ցուցանիշները.

- ⇒ համայնքի կերահանդակներից և այլընտրանքային կերապահովման տարածքներից ստացվող չոր զանգվածի և արածեցման օրերի քանակը.
- ⇒ արոտատեղամասերի բաշխվածության գոտիականության քարտեզը.
- ⇒ արոտատեղամասերի բաշխվածության քարտեզը.
- ⇒ արոտատեղամասերի արածեցման գրաֆիկը:

Միաժամանակ, Նախագծով նախատեսված են կարգավորումներ, որոնք վերաբերելի են համայնքի վարչական սահմաններում անասունների արածեցման կարգին, համայնքային և պետական սեփականություն հանդիսացող արոտավայրերի և խոտհարքների նպատակային օգտագործմանը և դրանից բխող վերահսկողական բնույթի գործիքակազմերի կիրառությանը:

Նախագծի ընդունման արդյունքում, համայնքային մակարդակում կիրացվի օրենսդրական պահանջները, որով համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմինները պետք է մշակեն և հաստատեն համայնքի սեփականությունը հանդիսացող հողերի կառավարման ամենամյա ծրագիրը:

Նախագծի ընդունմամբ պայմանավորված, կսահմանվեն համայնքի սեփականությունը հանդիսացող և համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմինների կառավարմանը փոխանցված հողերի պլանավորման և կառավարման հետ կապված իրավահարաբերությունները, համայնքային մակարդակում կսահմանվեն հողերի օգտագործման, տիրապետման և տնօրինման հետ կապված ընթացակարգերը:

Կհստակեցվեն համայնքների տեղական ինքնակառավարման մարմինների և դրանց պաշտոնատար անձանց գործողությունները, մասնավորապես՝ լիազորություններից բխող գործառույթների սահմանմամբ, ինչն իր հերթին առավելապես հստակեցնելու է հողերի կառավարման գործընթացների հիմնական դերակատարների իրավունքների և պարտականությունների շրջանակը:

Նախագծի ընդունումը հնարավորություն կընձեռի համայնքում բացառել կամ գոնե էականորեն նվազեցնել հողերի կառավարման գործընթացներում սուբյեկտիվ գործոնի հնարավոր ազդեցությունն ու դրանով պայմանավորված կիրառությունը: Համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորությունների իրականացման տեսանկյունից, սույն հիմնավորման հիմքում ընկած Նախագծի ընդունմամբ, առավել քան կկանոնակարգվեն համայնքի և դրա տեղական

ինքնակառավարման մարմինների կողմից իրականացվող հողային իրավահարաբերությունները, ինչը թույլ կտա արձանագրելու համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության օրինականության մակարդակի էական բարձրացում:

Նախագծի ընդունումը էականորեն կբարձրացնի համայնքի տնտեսական ակտիվության ցուցիչը՝ լրացուցիչ ակտիվների ներգրավման համատեքստում, ինչն իր հերթին կարող է էականորեն ավելացնել համայնքի սեփական եկամուտների տեսակարար կշիռը:

Բացի այն հանգամանքից, որ Նախագծով ինստիտուցիոնալացվելու է համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող հողերի կառավարման գործընթացները, այլև հնարավորություն է ստեղծվելու գնահատելու հողերի կառավարման ամենամյա ծրագրի կատարողականը: Մասնավորապես՝ լինելով համայնքի հնգամյա զարգացման ծրագրի բաղկացուցիչ մաս, հողերի կառավարման ամենամյա ծրագրի մշակումը և հաստատումը կարող է լրացուցիչ գործոն հանդիսանալ համայնքի հնգամյա զարգացման ծրագրի ինչպես կարևորության փաստման համար, այնպես էլ դրա հաշվետվողականության ապահովման համար:

Նախագծի ընդունման արդյունքում կապահովվի «Տեղական ինքնակառավարման մասին» օրենքի 43-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետով սահմանված պահանջների իրագործումը, մասնավորապես՝ այդ իրավանորմից բխող պարտավորությունների իրացումը համայնքի ղեկավարի, ինչպես նաև համայնքի ավագանու կողմից:

ՏԵՂԵԿԱՆՔ

«_____ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՄԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ՀՈՂԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ 20—ԹՎԱԿԱՆԻ (ԱՄԵՆԱՄՅԱ) ԾՐԱԳԻՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ»

_____ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆՈՒ ՈՐՈՇՄԱՆ ՆԱԽԱԳԾԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ
ԱՌՆՉՈՒԹՅԱՄԲ ԱՅԼ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԱԿՏԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅԱՆ
ՄԱՍԻՆ

«_____ համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի կառավարման 20—
թվականի (ամենամյա) ծրագիրը հաստատելու մասին» _____ համայնքի
ավագանու որոշման նախագծի ընդունման առնչությամբ այլ իրավական ակտերի
ընդունման անհրաժեշտություն չի առաջանում:

ՏԵՂԵԿԱՆՔ

«_____ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ՀՈՂԵՐԻ
ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ 20—ԹՎԱԿԱՆԻ (ԱՄԵՆԱՄՅԱ) ԾՐԱԳԻՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ»

_____ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆՈՒ ՈՐՈՇՄԱՆ ՆԱԽԱԳԾԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ
ԿԱՊԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ _____ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԲՅՈՒՋԵՈՒՄ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ԵՎ
ԾԱԽՍԵՐԻ ԱՎԵԼԱՑՄԱՆ ԿԱՄ ՆՎԱԶԵՑՄԱՆ
ՄԱՍԻՆ

«_____ համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի կառավարման
20—թվականի (ամենամյա) ծրագիրը հաստատելու մասին» _____ համայնքի
ավագանու որոշման նախագծի ընդունման կապակցությամբ _____ համայնքի
բյուջեում եկամուտների ավելացում կամ նվազեցում չի նախատեսվում:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ _____

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ _____ ՄԱՐԶԻ
_____ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ

ՈՐՈՇՈՒՄ

«___» _____-ի 20__ թվականի N___-Լ

_____ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ՀՈՂԵՐԻ
ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ 20—ԹՎԱԿԱՆԻ (ԱՄԵՆԱՄՅԱ) ԾՐԱԳԻՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով «Տեղական ինքնակառավարման մասին» օրենքի 18-րդ հոդվածի
1-ին մասի 42-րդ կետի և 43-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի պահանջներով՝

_____ **համայնքի ավագանին որոշում է.**

1. Հաստատել _____ համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի
կառավարման 20-- թվականի (ամենամյա) ծրագիրը՝ համաձայն հավելվածի:
2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում հրապարակմանը հաջորդող օրվանից:

Կողմ (___)

Դեմ (___)

Ձեռնպահ (___)

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ

(Կ. Տ.)

Հավելված

_____ համայնքի ավագանու

ԾՐԱԳԻՐ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ՀՈՂԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ 20—ԹՎԱԿԱՆԻ (ԱՄԵՆԱՄՅԱ)

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. _____ համայնքի (այսուհետ՝ համայնք) սեփականություն հանդիսացող հողերի կառավարման 20—թվականի (ամենամյա) ծրագիրը (այսուհետ՝ Ծրագիր) նպատակաուղղված է համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի (այսուհետ՝ Հողեր) օգտագործման արդյունավետության բարձրացման և համայնքի հողային պաշարների կառավարման՝ տիրապետման, օգտագործման և տնօրինման բնագավառում համայնքային միասնական քաղաքականության սահմանման, համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման և համայնքի 20— - 20—թ. թ. հնգամյա զարգացման ծրագրով (այսուհետ՝ ՀՀԶԾ) սահմանված խնդիրների լուծմանը և հանդիսանում է ՀՀԶԾ-ի բաղկացուցիչ մասը:

2. Ծրագրի իրականացման հիմքում դրվել են 20—թվականի ընթացքում Հողերի նպատակային և ծրագրային կառավարման հետ կապված հարաբերությունները, ներառյալ՝ գույքագրման, հաշվառման, գնահատման, համայնքային սեփականության իրավունքի պետական գրանցման աշխատանքների կազմակերպման, Հողերի պահպանվածության ապահովման ու կառավարման նկատմամբ վերահսկողության իրականացման հետ կապված հարաբերությունները, ինչպես նաև համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման և բյուջետային քաղաքականության ուղղություններով սահմանված խնդիրները:

3. Ծրագրի իրականացման իրավական հիմքերն են՝ Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությունը, Հայաստանի Հանրապետության հողային, քաղաքացիական և վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքերը, «Տեղական ինքնակառավարման մասին», «Գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման մասին», «Հրապարակային սակարկությունների մասին», «Անշարժ գույքի գնահատման գործունեության մասին» ՀՀ օրենքները, հողային հարաբերությունները կարգավորող Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշումները, ինչպես նաև համայնքի ավագանու և համայնքի ղեկավարի կողմից ընդունված Հողերի կառավարման ոլորտի վերաբերյալ իրավական ակտերը:

4. Հողերը տնօրինում է համայնքի ավագանին՝ «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքով, Հայաստանի Հանրապետության հողային, քաղաքացիական և վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքերով, այլ օրենքներով ու նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված կարգով:

5. Հողերի կառավարման հարաբերությունների կարգավորումը ներառում է՝

1) Հողերի կառավարման հիմնախնդիրների լուծումը.

2) Հողերի հաշվառման բնագավառում միասնական սկզբունքների սահմանումը և համայնքի սեփականություն հանդիսացող անշարժ գույքի հաշվառման բազայում Հողերի ամբողջական ընդգրկումը, ինչպես նաև հաշվառման տվյալների ճշգրտության բարձր մակարդակ ապահովելու նպատակով ընտրանքային և համալիր ուսումնասիրությունների անցկացումը.

3) Հողերի մշտադիտարկումը (մոնիթորինգ), օգտագործումը և պահպանումը, Հողերի շրջանառության նպատակային իրականացումը.

4) Հողերի կառավարման բնագավառում համայնքային քաղաքականության մշակումն ու իրականացումը, ուղղությունների սահմանումը.

5) Հողերի օտարման և օգտագործման ոլորտում համայնքային քաղաքականության մշակումը և իրականացումը.

6) Հողերի նկատմամբ գույքային իրավունքների կառավարման ոլորտում միասնական քաղաքականության մշակումը և իրականացումը:

6. Ծրագրի նպատակներն են՝

1) Հողերի կառավարման արդյունավետության շարունակական բարձրացումը.

2) Հողերի կառավարման միասնական համակարգի ձևավորումը, հանրային օգտակարության բարձրացումը.

3) Հողերի օտարումից, ինչպես նաև վարձակալության, կառուցապատման և սահմանափակ օգտագործման (սերվիտուտ) իրավունքով տրամադրելուց ստացված միջոցների հաշվին համայնքի բյուջեում եկամուտների ապահովումն ու ավելացումը.

4) համայնքի սեփականությունը հանդիսացող գույքի, ինչպես նաև համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմինների կառավարմանը հանձնված պետական սեփականություն հանդիսացող հողերի շրջանառության բնագավառում միասնական քաղաքականության իրականացումը.

5) Հողերի ամբողջական հաշվառումը, հաշվառման տվյալների թափանցիկության և հրապարակայնության ապահովումը.

6) համայնքային հողային հարաբերությունների կարգավորումը և շարունակական բարեփոխումը.

7) Համայնքի բնակչությանը Հողերի կառավարման գործընթացին մասնակից դարձնելը.

8) Հողերի արդյունավետ կառավարման ճանապարհով համայնքում ներդրումային գրավչության բարձրացման և ներդրումների ներգրավման բարենպաստ պայմանների ստեղծումը և ապահովումը:

7. Սույն Ծրագրի իրականացման հիմքում դրված են Հողերի կառավարման հետևյալ սկզբունքները՝

1) Հողերի կառավարման յուրաքանչյուր հողակտորի ծրագրային կառավարման նպատակի սահմանում և ամրագրում.

2) Հողերի կառավարման արդյունավետության շարունակական ապահովում.

3) Հողերի կառավարման ոլորտում մասնակիցների շահերի ներդաշնակության ապահովում.

4) համայնք-մասնավոր համագործակցության պարզեցված պայմանների ներդրում.

5) Հողերի կառավարման թափանցիկության և հրապարակայնության ապահովում:

8. Հողերի կառավարման ընդհանուր գերակայություններն են՝

1) Հողերի օգտագործման արդյունավետության բարձրացման ապահովումը.

2) Հողերի բերրիության, ֆիզիկական, որակական և նորմատիվային այլ հատկանիշների պահպանումը.

3) համայնքի կարիքների բավարարման համար անհրաժեշտ Հողերի գերակայությունը, ընդ որում, եթե միևնույն հողամասը կարող է ունենալ նաև շահույթ ստանալու հնարավորություն, այնուամենայնիվ, այն դասվում է համայնքի կարիքները բավարարող հողամասերի խմբին.

4) համայնքի կարիքները բավարարող հողամասերը հիմնականում ենթակա չեն օտարման.

5) շահույթ ստանալու նպատակ հետապնդող հողամասերի կառավարման համար օգտագործման այլընտրանքային տարբերակներից նախապատվությունը տրվում է այն տարբերակներին, որոնք առավել նպաստում են համայնքի տնտեսական աճի ապահովմանը, մասնավոր հատվածում օտարերկրյա և ներքին ներդրումների ներգրավմանը, շուկայական մրցակցության խթանմանը, արտահանման խթանմանը, աշխատատեղերի ստեղծմանը և աղքատության հաղթահարմանը, համայնքի բյուջեի եկամուտների ավելացմանը

6) գյուղատնտեսական Հողերի բերրիության բարձրացումը և էկոլոգիական վիճակի բարելավումը:

9. Հողերի գույքագրման, հաշվառման, գնահատման, համայնքային սեփականության իրավունքի պետական գրանցման աշխատանքների կազմակերպման, աճուրդների և մրցույթների հայտարարման, կազմակերպման և իրականացման ընթացակարգերը իրականացվում են Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ և նորմատիվ իրավական ակտերով, համայնքի ավագանու -- . ----- -ի . 20—թվականի «_____ համայնքի սեփականություն հանդիսացող գույքի կառավարման 20—թվականի տարեկան ծրագիրը հաստատելու մասին» թիվ -- -Լ որոշման «_____ համայնքի սեփականություն հանդիսացող գույքի կառավարման կարգը հաստատելու մասին» N 1 Հավելվածով սահմանված կարգի ընթացակարգերին համապատասխան:

10. Հողերի օտարման (սեփականության իրավունքով անհատույց տրամադրումը, աճուրդով վաճառքը, ուղղակի վաճառքը և փոխանակությունը) և օգտագործման (վարձակալության, կառուցապատման և սահմանափակ օգտագործման (սերվիտուտ) իրավունքի, անհատույց (մշտական) օգտագործման իրավունքի) տրամադրումը կազմակերպվում և իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետության հողային օրենսգրքի, Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի, «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2001 թվականի ապրիլի 12-ի N 286 որոշմանը և հողային հարաբերությունները կարգավորող այլ իրավական ակտերին համապատասխան:

11. Ծրագրի ցանկերում ներառված Հողերի օտարումը, օգտագործման և կառուցապատման իրավունքի տրամադրումն իրականացվում է բացառապես հողերի օգտագործման սխեմաներով, անտառշինական նախագծերով, բնակավայրերի գլխավոր հատակագծերով, մանրամասն հատակագծման նախագծերով, գոտևորման նախագծերով, դրանց բացակայության դեպքում՝ հողերի օգտագործման ժամանակավոր սխեմաներով նախատեսված նպատակներով օգտագործելու համար, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 1998 թվականի հուլիսի 30-ի «Հաստատված քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի բացակայության դեպքերում քաղաքաշինական գործունեության իրականացման կարգը հաստատելու մասին» N 479 որոշմամբ սահմանված կարգով:

12. Հաստատված գլխավոր հատակագիծ չունենալու դեպքում՝ համայնքում հողերի նպատակային նշանակությունը փոխելու նպատակով հողերի օգտագործման ժամանակավոր սխեման կազմվում է հողամասերի նկատմամբ՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2011 թվականի դեկտեմբերի 29-ի «Հողերի օգտագործման ժամանակավոր սխեմաներ կազմելու կարգը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2001 թվականի հունվարի 17-ի N 30 որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N 1918-Ն որոշմամբ սահմանված պահանջներին համապատասխան:

II. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀՈՂԱՅԻՆ ՀԱՇՎԵԿՇԻՌԸ՝ ԸՍՏ ՆՊԱՏԱԿԱՅԻՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ, ՀՈՂԱՏԵՍՔԵՐԻ ՈՒ ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ, ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՍՈՒԲՅԵԿՏՆԵՐԻ

13. Ստորև Աղյուսակ 1-ում ներկայացված է համայնքի հողային հաշվեկշիռը՝ ըստ նպատակային նշանակության, հողատեսքերի ու գործառնական նշանակության, սեփականության սուբյեկտների:

Աղյուսակ 1

**ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
----- ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ 20—ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՂԱՅԻՆ ՖՈՆԴԻ ԱՌԿԱՅՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԲԱՇԽՄԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ**

		Տարածքը (հեկտար)
	Համայնքի տարածքը	
	այդ թվում՝	
1.	Հողային ֆոնդն ըստ նպատակային նշանակության	
1)	գյուղատնտեսական նշանակության հողեր	
	որից՝	
ա.	վարելահողեր	
բ.	բազմամյա տնկարկներ	
գ.	խոտհարքներ	
դ.	արոտավայրեր	
ե.	այլ հողատեսքեր	
2)	բնակավայրերի հողեր	
	որից՝	
ա.	տնամերձ և այգեգործական (ամառանոցային) հողեր	
3)	արդյունաբերության, ընդերքօգտագործման և այլ արտադրական նշանակության հողեր	
4)	էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների հողեր	
5)	հատուկ պահպանվող տարածքների հողեր	

6)	հատուկ նշանակության հոդեր	
7)	անտառային հոդեր	
8)	ջրային հոդեր	
9)	պահուստային հոդեր	
2.	Հողային ֆոնդն ըստ սեփականության սուբյեկտների	
1)	Քաղաքացիների	
2)	Իրավաբանական անձանց	
3)	Համայնքային	
4)	Պետական	
5)	Օտարերկրյա պետությունների, միջազգային կազմակերպությունների	

**III. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀՈՂԱՅԻՆ ՀԱՇՎԵԿՇՈՒՎ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ՀՈՂԵՐԸ ԸՍՏ՝ ՀՈՂԱՏԵՍՔԵՐԻ, ՆՊԱՏԱԿԱՅԻՆ ԵՎ
ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ, ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ (ՎԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ,
ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՄԱՆ, ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ (ՍԵՐՎԻՏՈՒՏ)
ԱՆՀԱՏՈՒՅՑ (ՄՇՏԱԿԱՆ) ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻՆԵՐԻ)
ՏՐԱՄԱԴՐՎԱԾՈՒԹՅԱՆ**

14. Ստորև Աղյուսակ 2-ում ներկայացված է 01.12.20—թվականի դրությամբ համայնքի հողային հաշվեկշռով համայնքի սեփականություն հանդիսացող հոդերը ըստ՝ հողատեսքերի, նպատակային և գործառնական նշանակության, օգտագործման տրամադրվածության (վարձակալության, կառուցապատման, սահմանափակ օգտագործման (սերվիտուտ) և անհատույց (մշտական) օգտագործման իրավունքների):

	Նպատակային նշանակությունը	Գործառնական նշանակությունը	Ընդամենը համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերը ըստ հողային հաշվեկշռի (հա)	որից՝	
				01.12.20—թ. դրությամբ տրամադրված է վարձակալության (հա)	01.12.20—թ. դրությամբ տրամադրված է կառուցապատման, սահմանափակ օգտագործման (սերվիտուտ) և անհատույց (մշտական) օգտագործման իրավունքների (հա)
1	2	3	4	5	6
1.1	Գյուղատնտեսական	վարելահող			
1.2		բազմամյա տնկարկներ			
1.3		խոտհարք			
1.4		արոտ			
1.5		այլ հողատեսքեր			
2.1	Բնակավայրերի	բնակելի			
2.2		հասարակական			
2.3		խառը կառուցապատման			
2.4		ընդհանուր օգտագործման			
2.5		այլ հողեր			
3.1	Արդյունաբերական, ընդերք օգտագործման և այլ արտադրական նշանակության	արդյունաբերական			
3.2		գյուղատնտեսական			
3.3		պահեստարանների			
3.4		ընդերք օգտագործման			
4.1	Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների	էներգետիկայի			
4.2		կապի			
4.3		տրանսպորտի			
4.4		կոմունալ			
5.1	Հատուկ պահպանվող տարածքների	բնապահպանական			
5.2		առողջարարական			
5.3		հանգստի			
5.4		պատմական և մշակութային			
6	Հատուկ նշանակության				
7.1	Անտառային	անտառ			
7.2		թփուտ			
7.3		վարելահող			
7.4		խոտհարք			
7.5		արոտ			
7.6		այլ հողեր			
8.1	Զբային	գետեր			
8.2		ջրամբարներ			
8.3		լճեր			
8.4		ջրանցքներ			
8.5		հիդրոտեխնիկական և ջրատնտեսական այլ օբյեկտների			
9.1	Պահուստային	աղբուտներ			
9.2		ավազուտներ			

9.3	Ճահիճներ			
9.4	այլ			
ԸՆԴԱՄԵՆԸ				

IV. ԾՐԱԳՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐԸ, ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ

ԵՎ

ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

15. Սույն ծրագրի գործողությունը տարածվում է՝

- 1) համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողամասերի վրա.
- 2) համայնքային հիմնարկներին, համայնքի մասնակցությամբ առևտրային և համայնքային ենթակայությամբ առևտրային և ոչ առևտրային կազմակերպություններին, պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններին, հիմնադրամներին անհատույց օգտագործման իրավունքով և վարձակալությամբ տրամադրված Հողերի վրա.
- 3) քաղաքացիներին, իրավաբանական անձանց, օտարերկրյա պետություններին օգտագործման, կառուցապատման և սահմանափակ օգտագործման (սերվիտուտ) իրավունքով տրամադրված և հավատարմագրային կառավարման հանձնված Հողերի վրա.
- 4) համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմինների կառավարմանը հանձնված պետական սեփականություն հանդիսացող հողերի վրա:

16. Սույն ծրագրի գործողությունը չի տարածվում՝ համայնքի վարչական տարածքում գտնվող, համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմինների կառավարմանը չհանձնված պետական սեփականություն հանդիսացող հողամասերի վրա, այդ հողամասերի հողային հարաբերությունների կարգավորումները համայնքի ավագանին և համայնքի ղեկավարը իրականացնում են Հայաստանի Հանրապետության հողային օրենսդրությամբ և նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված իրավակարգավորումներին համապատասխան:

17. Ծրագրով սահմանված նպատակների իրագործման համար պետք է լուծվեն հետևյալ խնդիրները՝

- 1) Հողերի օտարման և օգտագործման տրամադրման յուրաքանչյուր հողամասի ծրագրային կառավարման իրականացումը.
- 2) Հողերի օտարման, երկարաժամկետ և կարճաժամկետ վարձակալության գործընթացում արդիական գործիքակազմի կիրառումը, անհատույց օգտագործման տրամադրման ընթացակարգերի պարզեցումը, հավասար պայմանների

սահմանումը, վարչարարության կրճատումը, գործընթացի թափանցիկության և հրապարակայնության ապահովումը.

3) չօգտագործվող կամ ոչ արդյունավետ օգտագործվող Հողերը տնտեսական շրջանառության մեջ դնելու աշխատանքների իրականացումը.

4) Հողերի հաշվառման բնագավառում արդիական միջոցների ներդրումը և հանրությանը հաշվառման տվյալները հասանելի դարձնելը.

5) Հողերի օգտագործման վիճակի վերաբերյալ ֆինանսատնտեսական մոնիթորինգի իրականացումը և Հողերի օգտագործման նկատմամբ գործուն վերահսկողական համակարգի ներդրումը.

6) Հողերի կառավարման արդյունավետության բարձրացման նպատակով՝ համայնքապետարանի աշխատակազմի աշխատակիցների գործունեության արդյունքներից ելնելով նրանց պատասխանատվության և կատարված աշխատանքի խրախուսման բնագավառում նոր գործիքակազմի ներդրումը.

7) ներդրումային ծրագրեր իրականացնող, ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնելու նպատակ հետապնդող և նոր աշխատատեղեր ստեղծող ձեռնարկություններին և կազմակերպություններին Հողերի օտարման և օգտագործման տրամադրման նպաստավոր պայմանների ապահովումը:

V. ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԻ ՕՏԱՐՈՒՄԸ

18. Հողերը օտարվում են Հայաստանի Հանրապետության հողային օրենսգրքով սահմանված դեպքերում ու կարգով՝

ա) սեփականության իրավունքն անհատույց փոխանցելու միջոցով.

բ) ուղղակի վաճառքի միջոցով.

գ) աճուրդով.

դ) փոխանակության միջոցով:

19. Հողամասերը (բացառությամբ՝ արոտավայրերի) կարող են օտարվել (այդ թվում՝ անհատույց) միայն համայնքի ղեկավարի առաջարկությամբ և համայնքի ավագանու որոշմամբ:

20. Համայնքի սեփականությունը հանդիսացող արոտավայրերը հանդիսանալով ընդհանուր օգտագործման արոտավայրեր և ներառված լինելով ՀՀ հողային օրենսգրքի 60-րդ հոդվածով սահմանված սահմանափակումների մեջ, օտարման ենթակա չեն, դրանք միայն կարող են տրվել օգտագործման իրավունքով:

Արոտավայրերի և խոտհարքների կառավարման հետ կապված կարգավորումները տե՛ս բաժին VII-ում:

21. Հողամասի օտարման մասին որոշումը ներառում է տեղեկություններ՝

1) հողամասի գտնվելու վայրի, ծածկագրի, մակերեսի, նպատակային նշանակության, հողատեսքի, գործառնական նշանակության, օտարման եղանակի, ժամկետների, նպատակի, ուղղակի վաճառքի դեպքում՝ վաճառքի գնի, իսկ հրապարակային սակարկությունների դեպքում՝ մեկնարկային գնի մասին.

2) հողամասն ուղղակի վաճառքի ներկայացնելու ժամանակ՝ գնորդի անունը կամ անվանումը, օտարվող հողամասի վաճառքի գնի և վճարման ժամկետների մասին:

22. Հողամասի աճուրդով վաճառքի մեկնարկային գինը չի կարող պակաս լինել հողամասի կադաստրային արժեքի 100 տոկոսից, իսկ կառավարության սահմանած ցանկում ընդգրկված սահմանամերձ, լեռնային, բարձրլեռնային, ծայրամասային բնակավայրերում աճուրդով վաճառքի մեկնարկային գինը՝ հողի կադաստրային արժեքի 50 տոկոսից, իսկ կառավարության սահմանած ցանկում ընդգրկված մարտական գործողությունների հետևանքով չօգտագործվող հողատարածքներ ունեցող սահմանամերձ բնակավայրերում աճուրդով վաճառքի մեկնարկային գինը՝ հողի կադաստրային արժեքի 30 տոկոսից:

23. Հողամասն աճուրդով (մրցույթով) վաճառքի ներկայացնելու ժամանակ՝ չվաճառվելու դեպքում ավագանու նոր որոշումը ներառում է տեղեկություններ՝ հաջորդ աճուրդի (աճուրդների) կամ մրցույթի (մրցույթների) կազմակերպման նպատակահարմարության և յուրաքանչյուր հերթական աճուրդում (մրցույթում) հողամասը չվաճառվելու դեպքում հաջորդ աճուրդի (մրցույթի) ժամանակ մեկնարկային (վաճառքի նվազագույն) գնի իջեցման չափի մասին, որը պետք է լինի վերջին կազմակերպված աճուրդի (մրցույթի) մեկնարկային (վաճառքի նվազագույն) գնի 10 տոկոսի չափով:

24. Հողամասերը օտարվում են համայնքի քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերով ու համայնքի հողերի օգտագործման սխեմայով սահմանված նպատակներին, հողերի կառավարման հնգամյա ծրագրին համապատասխան և համայնքի տարածքում տնտեսական գործունեության խթանման համար, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության հողային օրենսգրքով նախատեսված դեպքերում: Հողերի օտարումը պետք է լինի հիմնավորված, ապահովի որոշակի խնդրի արդյունավետ լուծում:

25. Հոդերի օտարման պայմանագրերում պետք է ամրագրվեն համայնքի կողմից հողի առաջնային հետգնման իրավունքը և տնտեսավարող սուբյեկտների կողմից իրականացվող ծրագրերի ժամկետները:

VI. ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒՄԸ

26. Հողամասերն օգտագործման են տրամադրվում Հայաստանի Հանրապետության հողային օրենսգրքով սահմանված դեպքերում ու կարգով՝

ա) անհատույց (մշտական) օգտագործման իրավունքով.

բ) վարձակալության:

27. Հողամասերի կառուցապատման իրավունքի տրամադրումն իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետության հողային օրենսգրքի 60-րդ հոդվածով սահմանված հոդերից:

28. Հողերը կարող են օգտագործվել՝ վարձակալության, կառուցապատման և սահմանափակ օգտագործման (սերվիտուտ) իրավունքով (այդ թվում՝ անհատույց) հանձնվել միայն համայնքի ղեկավարի առաջարկությամբ և համայնքի ավագանու որոշմամբ:

29. Հողամասի օգտագործման (վարձակալության, կառուցապատման և սահմանափակ օգտագործման (սերվիտուտ) իրավունքը) տրամադրելու մասին ավագանու որոշումը ներառում է տեղեկություններ՝ հողամասի գտնվելու վայրի, ծածկագրի, մակերեսի, նպատակային նշանակության, հողատեսքի, գործառնական նշանակության, օգտագործման տրամադրման եղանակի, օգտագործման ժամկետի, նպատակի, վճարի չափի, հրապարակային սակարկությունների դեպքում՝ մեկնարկային գնի մասին:

30. Հողամասը մրցույթով վարձակալության տրամադրելու դեպքում՝ վարձավճարի մեկնարկային տարեկան չափը չի կարող պակաս լինել տվյալ հողամասի գծով առաջացած անշարժ գույքի հարկի տարեկան դրույքաչափից:

31. Հողամասի վարձակալության մրցույթը չկայանալու դեպքում կրկնամրցույթը կարող է հայտարարվել Հայաստանի Հանրապետության հողային օրենսգրքի 78-րդ հոդվածով սահմանված կարգով ու ժամկետներում, բացառությամբ գյուղատնտեսական նշանակության հողամասերի, որոնց կրկնամրցույթն անց է կացվում 7 աշխատանքային օրվա ընթացքում: Կրկնակի մրցույթի չկայանալու դեպքում հողամասը կարող է տրամադրվել առանց մրցույթի:

32. Համայնքի սեփականությունը հանդիսացող արոտավայրերը և խոտհարքները համայնքի ղեկավարի կողմից կարող են պարզեցված կարգով վարձակալության հանձնվել և առանց նոտարական վավերացման համապատասխան պայմանագրերը կնքվել մինչև 3 տարի ժամկետով՝ ՀՀ կառավարության 2010 թվականի հոկտեմբերի 28-ի «Արոտավայրերից և խոտհարքներից օգտվելու կարգը սահմանելու մասին» N 1477-Ն որոշմամբ սահմանված կարգով:

**VII. ԱՐՈՏԱՎԱՅՐԵՐԻ ԵՎ ԽՈՏՀԱՐՔՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ
ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑՈՎ ՊԱՅՄԱՆԱՎՈՐՎԱԾ
ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

33. Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական սեփականություն հանդիսացող արոտավայրերը և խոտհարքները՝ Հայաստանի Հանրապետության հողային օրենսդրության կարգավորումների շրջանակներում կառավարվում են համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից:

34. Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող համայնքի սեփականություն հանդիսացող արոտավայրերը և խոտհարքները՝ սեփականության իրավունքի՝ օգտագործման, տիրապետման և տնօրինման հիմքերով կառավարվում են համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից:

35. Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրերի և խոտհարքների պլանավորված կառավարման նպատակով՝ համայնքի ղեկավարի հանձնարարությամբ և համայնքապետարանի աշխատակազմի համապատասխան համայնքային պաշտոնատար անձի միջոցով իրականացվում են արոտավայրերի և խոտհարքների կառավարման և պլանավորմանը միտված գործողություններ, մասնավորապես՝ արոտավայրերի օգտագործման (կառավարման) պլանի մշակումը և հաստատումը, դրանից բխող գործողությունների իրականացումը, անասունների արածեցման կարգի մշակումը և հաստատումը և այլն:

36. Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրերի և խոտհարքների պլանավորված կառավարման նպատակով, համայնքի ղեկավարի հանձնարարությամբ՝ համայնքապետարանի աշխատակազմի համապատասխան համայնքային պաշտոնատար անձը.

1) կազմում է համայնքի հնգամյա զարգացման ծրագրի մաս կազմող հոդերի ամենամյա և հնգամյա ծրագրերի արոտավայրերի ծրագրային բաղադրիչը և ներկայացնում համայնքի ղեկավարի քննարկմանը.

2) կազմում է համայնքի սեփականությունը հանդիսացող գույքի պարտադիր գույքագրման փաստաթղթի պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրերի և խոտհարքների, դրանց ենթակառուցվածքների գույքագրման փաստաթուղթը և ներկայացնում է համայնքի աշխատակազմի քարտուղարին.

3) մշակում է համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող արոտավայրերի օգտագործման (կառավարման) պլանի նախագիծը և ներկայացնում է համայնքի ղեկավարի քննարկմանն ու հաստատմանը.

4) իրականացնում է այլ գործառնություններ:

37. Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր են համարվում գյուղատնտեսական կարիքների համար առանձնացված և գյուղատնտեսական գործունեություն ծավալելու նպատակով գյուղատնտեսական մշակաբույսերի մշակման, բազմամյա տնկարկների հիմնման, խոտհունձի, անասունների արածեցման, ինչպես նաև գյուղատնտեսական այլ նպատակների համար նախատեսված հողատեսքերը:

38. Գյուղատնտեսական նշանակության հողերը՝ ըստ հողատեսքերի, բաժանվում են՝

- 1) վարելահողերի.
- 2) բազմամյա տնկարկների.
- 3) խոտհարքների.
- 4) արոտավայրերի.
- 5) այլ հողատեսքերի:

39 Գյուղատնտեսական նշանակության հողերի փոխադրումը ոչ գյուղատնտեսական նշանակության հողերի թույլատրվում է բացառիկ դեպքերում՝ Հայաստանի Հանրապետության հողային օրենսգրքի 7-րդ հոդվածով սահմանված կարգով:

40. Գյուղատնտեսական նշանակության հողերի, այդ թվում՝ խոտհարքների և արոտավայրերի օգտագործման կարգը որոշում են հողամասերի սեփականատերերը և (կամ) օգտագործողները՝ հողերի բնական գյուղատնտեսական շրջանացման, հողերի օգտագործման սխեմաներին և հողաշինարարական այլ փաստաթղթերին ու նորմատիվ իրավական ակտերին համապատասխան:

41. Համայնքի սեփականություն հանդիսացող կամ համայնքի կառավարմանը հանձնված արտոտավայրերը և խոտհարքները վարձակալությամբ տրամադրվում են անասնապահությամբ զբաղվելու (արածեցման) և խոտհունձի պայմանով: Արգելվում է քաղաքացիներին և իրավաբանական անձանց սեփականության իրավունքով փոխանցել պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող այն հողամասերը, որոնք՝ զբաղեցված են ընդհանուր օգտագործման արտոտավայրերով, անասունների անցատեղերով, ճանապարհներով, բնական ջրհորներով, աղբյուրներով և տեղական ինքնակառավարման մարմինների որոշմամբ, այլ օբյեկտներով:

42. Արտոտավայրերի և խոտհարքների վարձակալության պայմանագրերը կնքվում են ՀՀ կառավարության 2010 թվականի հոկտեմբերի 28-ի «Արտոտավայրերից և խոտհարքներից օգտվելու կարգը սահմանելու մասին» N1477-Ն որոշման հիման վրա՝ պարզեցված կարգով:

43. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2011 թվականի ապրիլի 14-ի «Հայաստանի Հանրապետությունում արտոտավայրերի և խոտհարքների օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» N 389-Ն որոշման համաձայն, համայնքի ղեկավարը՝ պետք է մշակի համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող արտոտավայրերի և խոտհարքների օգտագործման պլան:

44. «Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող արտոտավայրերի և խոտհարքների օգտագործման (կառավարման) պլանը» ընդունվում է համայնքի ղեկավարի համապատասխան որոշմամբ, որի օրինակելի ձևը տե՛ս **Ձև N3-ում**:

45. Արտոտավայրերի և խոտհարքների օգտագործման (կառավարման) պլանը ընդունվում է մինչև արտոտավայրերի օգտագործման ժամանակաշրջանը, դրանում հաշվի են առնվում արածեցվող կենդանիների թվաքանակը և արտոտավայրերի բերքատվությունը:

46. Արտոտավայրերի և խոտհարքների օգտագործման (կառավարման) պլանում յուրաքանչյուր տարվա համար սահմանվում է արոտային շրջանի սկիզբը և ավարտը՝ ելնելով տվյալ տարվա կլիմայական պայմաններից:

47. Արոտային շրջանը սահմանվում է հիմք ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2011 թվականի ապրիլի 14-ի «Հայաստանի Հանրապետությունում արտոտավայրերի և խոտհարքների օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» N 389-Ն որոշման 6-րդ կետի պահանջները, կիրառելով դրանք,

տվյալ համայնքի՝ աշխարհագրական դիրքին և լանդշաֆտային գոտիավորումներին համապատասխան:

48. Արոտավայրերում կենդանիների մակատեղերի կառուցումը, արոտավայրից ջրելատեղերի հեռավորության սահմանումը, բնական խոտհարքներում խոտհունձի կատարումը իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2011 թվականի ապրիլի 14-ի «Հայաստանի Հանրապետությունում արոտավայրերի և խոտհարքների օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» N 389-Ն որոշման 18-րդ, 19-րդ, 20-րդ, 21-րդ, 22-րդ և 23-րդ կետերով սահմանված չափորոշիչների համաձայն:

49. Արոտավայրերի և խոտհարքների օգտագործման (կառավարման) պլանը ներառում է.

- 1) արոտավայրերի ընդհանուր մակերեսը և սեփականության ձևերը.
- 2) համայնքի (դրանում ընդգրկված բնակավայրերի) անասնազլխաքանակն ըստ տնտեսությունների և անասնակերի պահանջը.
- 3) անասնակերի պահանջի հաշվարկը.
- 4) համայնքի ֆիզիկաաշխարհագրական առանձնահատկությունները.
- 5) ըստ գոտիների արոտատեղամասերի ընթացիկ կառավարումը.
- 6) արոտատեղամասերի էկոլոգիական գնահատումը.
- 7) համայնքի արոտների և խոտհարքների բուսածածկն ու բերքատվության ցուցանիշները.
- 8) համայնքի կերահանդակներից և այլընտրանքային կերապահովման տարածքներից ստացվող չոր զանգվածի և արածեցման օրերի քանակը.
- 9) արոտատեղամասերի բաշխվածության գոտիականության քարտեզը.
- 10) արոտատեղամասերի բաշխվածության քարտեզը.
- 11) արոտատեղամասերի արածեցման գրաֆիկը:

50. Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող արոտավայրի կամ խոտհարքի վարձակալության դեպքում, վարձակալության պայմանագիրը կնքելիս հիմք է ընդունվում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2010 թվականի հոկտեմբերի 28-ի «Արոտավայրերից և խոտհարքներից օգտվելու կարգը սահմանելու մասին» N 1477-Ն որոշմամբ վարձավճարի մասով սահմանված կարգավորումը, այն է՝ համապատասխան արոտավայրի կամ խոտհարքի վարձակալության պայմանագրի վարձավճարի չափը սահմանվում է տվյալ արոտավայրի կամ խոտհարքի տակ գտնվող հողամասի հողի հարկի դրույքաչափին հավասար:

51. Պետական կամ համայնքային սեփականություն համարվող արտադարյալների կամ խոտհարքների վարձակալության տրամադրման նպատակով՝ համայնքի ավագանու կողմից ստեղծված մրցութային հանձնաժողովը առանձին փաստաթղթի տեսքով սահմանում է մրցույթի պայմանները, որում ներառվում են՝

1) հողամասի նպատակային և գործառնական նշանակությունը.

2) հողամասի չափը և վարձակալության և (կամ) կառուցապատման ժամկետները.

3) արտադարյալի կամ խոտհարքի (հողամասի) գտնվելու վայրը, ծածկագիրը, վճարի մեկնարկային չափը.

4) օգտագործման նպատակը (անասնապահությամբ զբաղվելու պարտադիր պայմանը).

5) հողամասի նկատմամբ սահմանափակումների (ներառյալ՝ սերվիտուտների) առկայությունը.

6) հողի որակական հատկանիշները, ագրոտեխնիկական պահանջները.

7) բնապահպանական և հողերի պահպանության միջոցառումները:

52. Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական կամ համայնքային սեփականություն հանդիսացող արտադարյալների կամ խոտհարքների վարձակալության տրամադրման մրցույթներն անցկացվում են բաց:

53. Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական կամ համայնքային սեփականություն հանդիսացող արտադարյալների կամ խոտհարքների վարձակալության տրամադրման մրցույթին կարող է մասնակցել ցանկացած անձ:

54. Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական կամ համայնքային սեփականություն հանդիսացող արտադարյալի կամ խոտհարքի օգտագործման (վարձակալության) տրամադրելու վերաբերյալ մրցույթները կազմակերպում և անցկացնում է համայնքի ավագանու կողմից ստեղծված մրցութային հանձնաժողովը:

55. Մրցութային հանձնաժողովը, արտադարյալի կամ խոտհարքի օգտագործման (վարձակալության) տրամադրելու վերաբերյալ մրցույթն անցկացնելուց մեկ ամիս առաջ զանգվածային լրատվության միջոցներով և Հայաստանի Հանրապետության հրապարակային ծանուցումների՝ <http://www.azdarar.am>, ինչպես նաև համապատասխան համայնքի պաշտոնական ինտերնետային կայքերում հրապարակում է վարձակալությամբ տրամադրվող արտադարյալի կամ խոտհարքի վերաբերյալ տեղեկատվությունը:

56. Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական կամ համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրի կամ խոտհարքի օգտագործման (վարձակալության) տրամադրելու վերաբերյալ մրցույթի մասին հրապարակվող տեղեկատվությունը ներառում է.

1) մրցույթի ձևը.

2) անցկացման տեղը.

3) մրցույթի անցկացման ամսաթիվը և ժամը.

4) հանձնաժողովի կողմից մշակված՝ մրցույթի պայմաններն ու պահանջները.

5) մրցույթի անցկացման կարգը, ներառյալ՝ մրցույթում մասնակցության ձևակերպման, մրցույթում հաղթած անձի որոշման, ինչպես նաև մրցույթի առարկայի նախնական գնի մասին:

57. Մրցույթին մասնակցելու հայտերի ընդունումը դադարեցվում է մրցույթի անցկացման օրվանից 3 աշխատանքային օր առաջ:

58. Արոտավայրի կամ խոտհարքի օգտագործման տրամադրելու վերաբերյալ հայտարարված մրցույթում հաղթած անձը և հանձնաժողովը՝ ի դեմս նախագահի (համայնքի ղեկավարի), մրցույթի արդյունքների հրապարակումից անմիջապես հետո ստորագրում են մրցույթի արդյունքների մասին արձանագրությունը:

59. Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական կամ համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրը կամ խոտհարքը կարող է օգտագործման (վարձակալության) տրամադրվել նաև **արտամրցութային կարգով (առանց մրցույթի)**:

60. Առանց մրցույթ հայտարարելու, պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրը կամ խոտհարքը վարձակալությամբ տրամադրվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2010 թվականի հոկտեմբերի 28-ի «Արոտավայրերից և խոտհարքներից օգտվելու կարգը սահմանելու մասին» N 1477-Ն որոշման 1-ին կետի պահանջներին համապատասխան:

61. Առանց մրցույթ հայտարարելու, պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրը կամ խոտհարքը վարձակալությամբ տրամադրվում է, վարձակալության պայմանագիրը մինչև 3 տարի ժամկետով կնքելու պայմանով:

62. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2010 թվականի հոկտեմբերի 28-ի «Արոտավայրերից և խոտհարքներից օգտվելու կարգը սահմանելու մասին» N 1477-Ն որոշման 1-ին կետի պահանջների հիման վրա՝ արտամրցութային

կարգով կնքված վարձակալության պայմանագրից բխող օգտագործման իրավունքը ենթակա չէ պետական գրանցման:

63. Պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրի կամ խոտհարքի վարձակալության տրամադրման պայմանագիրը նոտարական վավերացում չի պահանջում, այն կնքվում է հասարակ գրավոր ձևով՝ պայմանագրի եզրափակիչ մասում դրվում է համայնքի ղեկավարի՝ որպես վարձատու կողմի ստորագրությունը և համայնքապետարանի աշխատակազմ կառավարչական հիմնարկի կնիքը:

64. Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրերը և խոտհարքները օգտագործման կամ վարձակալության տրամադրելիս, վարձակալության պայմանագրում սահմանվում է պայմանագրի (պայմանագրի առարկայի օգտագործման) պայմանը:

65. Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրերը վարձակալության տրամադրելիս, վարձակալության պայմանագրում որպես պայման սահմանվում է անասունների արածեցման նպատակը:

66. Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող խոտհարքը վարձակալության տրամադրելիս, վարձակալության պայմանագրում որպես պայման սահմանվում է խոտհունձ կատարելու նպատակը:

67. Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական կամ համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրը կամ խոտհարքը վարձակալության պայմանագրով օգտագործման տրամադրելիս, համայնքի ղեկավարի կամ վերջինիս կողմից լիազորված համայնքային պաշտոնատար անձի ի պաշտոնե իրավունքներն են.

1) վարձակալից պահանջել արոտավայրից կամ խոտհարքից օգտվել կնքված պայմանագրի պայմաններին և դրա նշանակությանը համապատասխան.

2) վարձակալի կողմից օգտվելու վճարի վճարման ժամկետների խախտման դեպքում նրանից պահանջելու տուժանք՝ պայմանագրով սահմանված չափով.

3) պայմանագրային պարտավորությունների կատարման նկատմամբ հսկողություն իրականացնելու նպատակով մուտք գործելու խոտհարքի կամ արածեցման համար տրամադրված արոտավայրի հողատարածք՝ չխոչընդոտելով օգտագործողի բնականոն գործունեությանը.

4) օգտվելու Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ իրավունքներից:

68. Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական կամ համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրը կամ խոտհարքը վարձակալության պայմանագրով օգտագործման տրամադրելիս, համայնքի ղեկավարի կամ վերջինիս կողմից լիազորված համայնքային պաշտոնատար անձի ի պաշտոնե պարտականություններն են.

1) արոտավայրի կամ խոտհարքի վարձակալության պայմանագրի ստորագրումից հետո հնգօրյա ժամկետում օգտագործողին (վարձակալին) տրամադրել պայմանագրով որոշված համապատասխան արոտավայրի կամ խոտհարքի օգտագործման իրավունքը.

2) օգտագործողին (վարձակալին) նախագգուշացնել պայմանագրի առարկա հանդիսացող՝ համապատասխան արոտավայրի կամ խոտհարքի նկատմամբ երրորդ անձանց բոլոր իրավունքների (վարձակալություն, գրավի իրավունք, սերվիտուտ և այլն) մասին.

3) չմիջամտել օգտագործողի (վարձակալի) գործունեությանը, եթե այդ գործունեությունը վնաս չի պատճառում արոտավայրին կամ խոտհարքին, շրջակա միջավայրին և չի խախտում այլ անձանց իրավունքները և օրինական շահերը:

69. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2010 թվականի հոկտեմբերի 28-ի «Արոտավայրերից և խոտհարքներից օգտվելու կարգը սահմանելու մասին» N 1477-Ն որոշման 1-ին կետի պահանջներին համապատասխան՝ առանց մրցույթ հայտարարելու, պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրի կամ խոտհարքի վարձակալության պայմանագիրը կարող է երկարաձգվել.

1) վարձակալի նախաձեռնությամբ՝ համայնքի ղեկավարի համաձայնությամբ.

2) համայնքի ղեկավարի նախաձեռնությամբ՝ վարձակալի համաձայնությամբ:

70. Պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրի կամ խոտհարքի օգտագործման տրամադրման (վարձակալության) պայմանագիրը համայնքի ղեկավարի կամ վերջինիս կողմից լիազորված համապատասխան համայնքային պաշտոնատար անձի նախաձեռնությամբ կարող է վաղաժամկետ լուծվել հետևյալ դեպքերում.

1) օգտագործողը (վարձակալը) վճարման ժամկետը լրանալուց հետո երկու անգամից ավելի չի վճարել վարձավճարը.

2) վարձակալության հանձնված խոտհարքը կամ արոտավայրը օգտագործվում է ոչ նպատակային՝ պայմանագրով սահմանված պայմանի խախտմամբ.

3) օգտագործողն (վարձակալը) էականորեն վատթարացրել է արոտավայրի կամ խոտհարքի վիճակը.

4) տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից արոտավայրի կամ խոտհարքի գործառնական նշանակությունը փոփոխելու և այդ հիմքով օտարելու դեպքերում:

71. Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող արոտավայրը վարձակալության (օգտագործման) տրամադրելու մասին պայմանագրի օրինակելի ձևը տե՛ս Ձև N4-ում:

72. Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող խոտհարքը վարձակալության (օգտագործման) տրամադրելու մասին պայմանագրի օրինակելի ձևը տե՛ս Ձև N5-ում:

73. Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրերի և խոտհարքների կառավարման և պլանավորման գործընթացներում համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմինների որոշումներ ընդունել ենթադրող գործողությունների նկարագրությունը տե՛ս Աղյուսակ N3-ում:

74. Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրերի և խոտհարքների օգտագործման տրամադրելու գործընթացներում համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործողությունների նկարագրությունը տե՛ս Աղյուսակ N4-ում:

75. Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող՝ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց օգտագործման իրավունքով տրամադրված կամ վերջիններիս սեփականության իրավունքով պատկանող արոտավայրերի և խոտհարքների ըստ նպատակային նշանակության օգտագործման նկատմամբ իրականացվում է վերահսկողություն:

76. Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող՝ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց օգտագործման իրավունքով տրամադրված կամ վերջիններիս սեփականության իրավունքով պատկանող արոտավայրերի և խոտհարքների ըստ նպատակային նշանակության օգտագործման նկատմամբ վերահսկողությունը իրականացնում է ի պաշտոնե համայնքի ղեկավարը կամ նրա կողմից լիազորված համապատասխան համայնքային պաշտոնատար անձը:

77. Համայնքի ղեկավարը արոտավայրերի և խոտհարքների օգտագործման և տնօրինման բնագավառներում վերահսկողություն է իրականացնում՝

1) հողօգտագործողների կողմից հողային օրենսդրության պահանջների կատարման նկատմամբ.

2) արոտավայրերը և խոտհարքները ըստ նպատակային և գործառնական նշանակությամբ օգտագործելու նկատմամբ.

3) արոտավայրերի և խոտհարքների սահմանների և սահմանանիշերի պահպանման նկատմամբ.

4) հողերի պահպանմանն ուղղված միջոցառումների նկատմամբ.

5) հողերի բերրի շերտի հանման, պահպանման և օգտագործման նկատմամբ:

78. Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող՝ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց օգտագործման իրավունքով տրամադրված կամ վերջիններիս սեփականության իրավունքով պատկանող արոտավայրերի և խոտհարքների ըստ նպատակային նշանակության օգտագործման նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնելու նպատակով՝ համայնքի ղեկավարը կամ նրա կողմից լիազորված համապատասխան համայնքային պաշտոնատար անձը իրավասու են կազմակերպել և իրականացնել տեղագնություններ, ուսումնասիրություններ և մշտադիտարկումներ:

79. Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող՝ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց օգտագործման իրավունքով տրամադրված կամ վերջիններիս սեփականության իրավունքով պատկանող արոտավայրերի և խոտհարքների ըստ նպատակային նշանակության օգտագործման նկատմամբ վերահսկողության արդյունքներով պայմանավորված՝ համայնքի ղեկավարը իրավասու է վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքով սահմանված դեպքերում և կարգով իրավախախտ սուբյեկտների նկատմամբ կիրառելու համապատասխան վարչական պատասխանատվության միջոցներ:

80. Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող՝ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց օգտագործման իրավունքով տրամադրված կամ վերջիններիս սեփականության իրավունքով պատկանող արոտավայրերի և խոտհարքների ըստ նպատակային նշանակության օգտագործման նկատմամբ վերահսկողության արդյունքներով պայմանավորված՝ համայնքի ղեկավարը իրավասու է, հողային օրենսդրության պահանջների խախտումներ հայտնաբերելիս,

համապատասխան դեպքերում կիրառել օրենքով սահմանված հետևյալ վարչական տույժերը.

1) քաղաքացիների կողմից արոտավայրը կամ խոտհարքը ոչ նպատակային նշանակությամբ օգտագործելու դեպքում՝ քաղաքացիների նկատմամբ նշանակել տուգանք՝ սահմանված նվազագույն աշխատավարձի հարյուրապատիկի չափով.

2) արոտավայրի կամ խոտհարքի գործառնական նշանակությունը և հողատեսքերի ինքնակամ փոփոխելու դեպքում՝ քաղաքացիների նկատմամբ նշանակել տուգանք՝ սահմանված նվազագույն աշխատավարձի հիսնապատիկի չափով.

3) արոտավայրի կամ խոտհարքի բերրի շերտի օգտագործման կարգը խախտելու դեպքում՝ նշանակել տուգանք քաղաքացիների նկատմամբ, սահմանված նվազագույն աշխատավարձի երեսնապատիկի չափով.

4) արոտավայրի կամ խոտհարքի բերրիության և այլ օգտակար հատկությունների պահպանության և վերականգնման սահմանված կարգը խախտելու դեպքում՝ նշանակել տուգանք քաղաքացիների նկատմամբ՝ սահմանված նվազագույն աշխատավարձի հիսնապատիկի չափով:

VIII. _____ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ՀՈՂԵՐԻ ԱՍԵՆԱՄՅԱ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԳՈՒՅՔԱԳՐՈՒՄԸ

81. _____ համայնքին սեփականության իրավունքով պատկանող հողերը ենթակա է ամենամյա պարտադիր գույքագրման:

82. Գույքագրումն իրականացվում է համայնքի ղեկավարի որոշման հիման վրա, որը պետք է պարունակի դրույթներ համայնքի սեփականությունը հանդիսացող հողերի գույքագրման հանձնաժողովի, գույքագրման մեկնարկի և ավարտի ժամկետների մասին՝ կախված համայնքային սեփականություն հանդիսացող հողերի ծավալից:

83. Գույքագրման և հաշվառման ենթակա են համայնքի սեփականություն հանդիսացող բոլոր հողերը, անկախ դրանց նկատմամբ համայնքի սեփականության իրավունքի պետական գրանցման առկայության հանգամանքից: Մինչև փաստացի գույքագրում սկսելը, համայնքային սեփականություն հանդիսացող հողերի գույքագրման հանձնաժողովը պետք է ստանա գույքագրումը սկսելու պահի դրությամբ համայնքային հողերի վերաբերյալ բոլոր փաստաթղթերը:

84. Նյութական պատասխանատու անձինք տալիս են հայտարարություն այն մասին, որ մինչև հողերի գույքագրում սկսելը, համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերին վերաբերող բոլոր փաստաթղթերը հանձնված են հողօգտագործման բնագավառում համայնքապետարանի համապատասխան կառուցվածքային ստորաբաժանմանը կամ համապատասխան գործառույթներ իրականացնող համայնքային պաշտոնատար անձին:

85. Գույքագրման հանձնաժողովը ապահովում է համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի փաստացի հաշվեկշռի ամբողջական և ճշգրիտ գրանցումը գույքագրման ցուցակներում:

86. Գույքագրման աշխատանքներն իրականացնելիս, համայնքի ղեկավարը պարտավոր է ստեղծել բոլոր պայմանները՝ սահմանված ժամկետներում համայնքի սեփականությունը հանդիսացող հողերի նկատմամբ իրավունքների փաստացի առկայության լրիվ և ճիշտ ստուգումն ապահովելու համար:

87. Համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի նկատմամբ համայնքի սեփականության իրավունքի փաստացի առկայության ստուգումը և հաշվառումը կատարվում է նյութական պատասխանատու անձի պարտադիր մասնակցությամբ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ նրա մասնակցության ապահովումն անհնարին է:

88. Գույքագրման ցուցակները կազմվում են տպագիր:

89. Գույքագրվող հողերի անվանումը և չափի միավորները, ծածկագրերը պետք է համապատասխանեն հաշվապահական հաշվառման մեջ ընդունված անվանացուցակին և չափի միավորներին:

90. Գույքագրման ցուցակները ստորագրում են գույքագրման հանձնաժողովի բոլոր անդամները և նյութական պատասխանատու անձինք: Գույքագրման յուրաքանչյուր ցուցակի վերջում նյութական պատասխանատու անձինք գրառում են կատարում՝ ակտիվների ստուգումը գույքագրման հանձնաժողովի կողմից իրենց ներկայությամբ իրականացնելու, գույքագրում իրականացնող աշխատակիցների նկատմամբ որևիցե բողոք չունենալու և ցուցակում նշված ակտիվները ի պահ ընդունելու վերաբերյալ:

91. Համայնքային սեփականություն հանդիսացող հողերի հաշվառում է համարվում համայնքային սեփականության հողերի վիճակի, չափերի, նպատակային

նշանակության, ինչպես նաև օգտագործողների և օգտագործման ձևերի վերաբերյալ տեղեկությունների հավաքագրումը:

92. Համայնքային սեփականություն հանդիսացող հողերի գույքագրման փաստաթղթերը պետք է արտացոլվեն համայնքի հաշվեկշռում:

93. Համայնքային սեփականություն հանդիսացող հողերի հաշվառման ենթակա օբյեկտներ են համայնքի սեփականություն համարվող անշարժ գույքը՝ հողամասերը և տարածքները:

94. Համայնքային սեփականություն հանդիսացող հողերի հաշվառման տեղեկություններն օգտագործվում են անշարժ գույքի մշտադիտարկման համար, որի նպատակն է բարելավել համայնքային անշարժ գույքի օգտագործումը և պահպանումը, կանխատեսել համայնքային անշարժ գույքի նկատմամբ համայնքի հեռանկարային պահանջը:

95. Համայնքային անշարժ գույքի հաշվառման տվյալների հավաստիության բարձր մակարդակն ապահովելու նպատակով «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանած կարգով և ժամկետներում իրականացվում է անշարժ գույքի գույքագրում, որը հաստատվում է _____ համայնքի ավագանու կողմից:

96. Համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի 20—թվականի ամենամյա գույքագրման հանձնաժողով ստեղծելու մասին համայնքի ղեկավարի կարգադրության նախագծի օրինակելի ձևը տե՛ս **Ձև 7-ում**:

97. Համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողամասերի հատակագծերը հաստատելու և հասցեներ տրամադրելու մասին համայնքի ղեկավարի որոշման նախագծի օրինակելի ձևը տե՛ս **Ձև 8-ում**:

IX. ՀՈՂԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

98. Հողերի կառավարման համակարգի կատարելագործման և Հողերի օգտագործման արդյունավետության բարձրացման համար անհրաժեշտ է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները՝

1) օտարել՝

սույն հավելվածի N 1 ցանկով առաջարկվող՝

ա. այն հողամասերը, որոնց աճուրդով և ուղղակի վաճառքի միջոցով օտարումը առավել կնպաստեն համայնքի տնտեսական աճի ապահովմանը, մասնավոր հատվածում օտարերկրյա և ներքին ներդրումների ներգրավմանը, շուկայական մրցակցության խթանմանը, արտահանման խթանմանը, աշխատատեղերի ստեղծմանը և աղքատության հաղթահարմանը, համայնքի բյուջեի եկամուտների ավելացմանը.

բ. այն հողամասերը, որոնց պահպանության, անապատացման, հողատարման, աղտոտման, ճահճացման, աղակալման և այլ երևույթների կանխարգելման միջոցառումների իրականացման համար զգալի ներդրումների կարիք ունեն և ներդրումային ծրագրերի իրականացման արդյունքում ունեն զարգացման հեռանկարներ.

գ. այն հողամասերը, որոնք օրենքի ուժով և ՀՀ հողային օրենսգրքի 64-րդ հոդվածով սահմանված կարգով սեփականության իրավունքով (անհատույց) ենթակա են փոխանցման իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց՝ համաձայն սույն հավելվածի N 2 ցանկի.

դ. փոխանակելով քաղաքացիների կամ իրավաբանական անձանց սեփականությունը հանդիսացող հողամասերի հետ այն հողամասերը, որոնց օգտագործման արդյունավետությունը բարձրացնելու, դրանց սեպաձևությունը, մասնատվածությունը, կտրտվածությունը վերացնելու և գյուղատնտեսական նշանակության հողամասերի միավորման (խոշորացման) նպատակային ծրագրերին աջակցելու նպատակով, ինչպես նաև, եթե քաղաքացիներին կամ իրավաբանական անձանց տրամադրված կամ նրանց սեփականությունը հանդիսացող գյուղատնտեսական կամ բնակելի կառուցապատման հողամասերը դրանց սեփականատերերից անկախ պատճառներով չեն կարող օգտագործվել իրենց նպատակային նշանակությամբ, մասնավորապես, եթե հողամասերը գտնվում են պատերազմական գործողությունների պատճառով ականապատված տարածքներում, տեխնածին վտանգներ պարունակող, այդ թվում՝ սողանքավտանգ գոտիներում, հատուկ պահպանվող և հատուկ նշանակության այնպիսի տարածքներում, որոնց համար՝ սահմանված իրավական ռեժիմով արգելված է տնտեսական գործունեության իրականացումը՝ համաձայն սույն հավելվածի N 3 ցանկի:

2) օգտագործման տրամադրել՝

ա. անհատույց (մշտական) օգտագործման իրավունքով և (կամ) սահմանափակ օգտագործման (սերվիտուտ) իրավունքով (այդ թվում՝ անհատույց)՝ իրենց գործառույթները և լիազորությունները լիարժեք, արդյունավետ

գործունեություն իրականացնելու և համայնքի զարգացմանը նպաստելու նպատակներով՝ սույն հավելվածի N 4 ցանկում նշված հողամասերը՝ ցանկում նշված պետական հիմնարկներին և կազմակերպություններին, համայնքային հիմնարկներին, համայնքի մասնակցությամբ առևտրային և ոչ առևտրային կազմակերպություններին, բարեգործական, հասարակական կազմակերպություններին և հիմնադրամներին.

բ. հողամասերը վարձակալության կամ կառուցապատման իրավունքով՝ գյուղատնտեսական մթերքների արտադրության աճի խթանման, համայնքում նոր ծառայությունների մատուցման, բնակելի, հասարակական և արտադրական շենքերի ու շինությունների, առանձին թաղամասերի և քաղաքաշինական համալիրների կառուցման, համայնքի բնակչության կարիքների առավել բավարարումն ապահովելու նպատակներով՝ համաձայն սույն հավելվածի N 5 ցանկի:

3) Հողերի յուրաքանչյուր հողամասի վերաբերյալ ամբողջական և լիարժեք տվյալներ ունենալու և անշարժ գույքի բազայում դրանք արտացոլելու և ըստ անհրաժեշտության օգտագործելու նպատակներով՝ մինչև սույն Ծրագրի կազմումը, ինչպես նաև համայնքի գույքի գույքագրման ժամանակ հայտնաբերված չափագրման ենթակա հողամասերի չափագրումները և հասցեավորումները իրականացնել ըստ սույն հավելվածի N 6 ցանկի:

4) Համայնքի հողերի սեփականության իրավունքների, հողերի տնօրինման, տիրապետման և օգտագործման պաշտպանվածության ապահովման նպատակով՝ իրականացնել սույն հավելվածի N8 ցանկում նշված հողամասերի նկատմամբ համայնքի սեփականության իրավունքի պետական գրանցումները և ձեռքբերել սեփականության վկայականներ:

5) Համայնքում իրականացվելիք ներդրումային ծրագրերի իրականացմանը նպաստելու և ներդրումային բարենպաստ միջավայր ձևավորելու նպատակով սույն հավելվածի N 9 ցանկում նշված հողամասերը տրամադրել որպես համայնքի կողմից ներդրում:

6) 20—թվականի ընթացքում ապահովել ընդհանուր բնույթի հետևյալ միջոցառումների կատարումը՝

ա. վերանայել մինչև սույն Ծրագրի կազմումը նախկինում վարձակալության պայմանագրերով տրամադրված հողամասերի տրամադրման ժամկետները, վարձավճարների չափերը և դրանք համապատասխանեցնել գործող օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին:

բ. համապատասխան իրավական ակտերի միջոցով հողամասերի գործառնական և նպատակային նշանակությունները համապատասխանեցնել գործող օրենսդրության պահանջներին:

գ. իրականացնել մինչև սույն Ծրագրի կազմումը նախկինում վարձակալության պայմանագրերով տրամադրված հողամասերի հողօգտագործողների կողմից պայմանագրային պարտավորությունների կատարման մոնիթորինգ, հողօգտագործողների կողմից պայմանագրային պարտավորությունների չկատարման պատճառների և գործոնների վերլուծություն:

դ. վերահսկողություն իրականացնել Հողերի նպատակային օգտագործման, հողօգտագործողների կողմից հողային օրենսդրության պահանջների պահպանման նկատմամբ և վերահսկողության արդյունքում հայտնաբերված իրավախախտումների մասով կիրառել պատասխանատվության միջոցներ Հայաստանի Հանրապետության վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում և կարգով:

ե. սահմանել Հողերի կառավարման գործընթացում ընդգրկված անձանց աշխատանքի պատասխանատվություն սահմանող և խրախուսման ենթարկող այնպիսի ձևեր ու մեխանիզմներ, որոնք կախված կլինեն նրանց գործունեության վերջնական արդյունքներից:

զ. Հողերի կառավարման գործընթացում ընդգրկված անձանց որակավորման բարձրացման նպատակով ապահովել նրանց մասնակցությունը մասնագիտական վերապատրաստումներին:

X. ԾՐԱԳՐՈՎ ՆԱԽԱՏԵՄՎԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄԸ ԵՎ ԾՐԱԳՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ ՄՇԱԿՈՒՄՆ ՈՒ ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒՄԸ

99. Ծրագրով նախատեսված միջոցառումների կատարումը ապահովում է համայնքի ղեկավարը՝ համայնքապետարանի աշխատակազմի հողաշինարարության և (կամ) քաղաքաշինության ոլորտի կառուցվածքային ստորաբաժանման աշխատակիցների (այդպիսիք չլինելու դեպքում՝ համայնքապետարանի աշխատակազմի համապատասխան գործառույթներով օժտված աշխատակցի կամ համայնքի ղեկավարի կողմից ստեղծված հանձնաժողովի) միջոցով:

100. Ծրագրով սահմանված նպատակների իրագործման, միջոցառումների իրականացման և Ծրագրի կատարման մասին համայնքապետարանի աշխատակազմի հողաշինարարության և (կամ) քաղաքաշինության ոլորտի կառուցվածքային ստորաբաժանման աշխատակիցների (այդպիսիք չլինելու դեպքում՝ համայնքապետարանի աշխատակազմի համապատասխան գործառույթներով օժտված աշխատակցի կամ համայնքի ղեկավարի կողմից ստեղծված հանձնաժողովի) կողմից մինչև հաջորդ տարվա փետրվարի 15-ը մշակվում է տարեկան հաշվետվություն, որը ներկայացվում է համայնքի ղեկավարին:

101. Համայնքի ղեկավարը հաշվետվությունը քննարկում է համայնքի ավագանու մշտական հանձնաժողովի և համայնքի ղեկավարին կից համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրի և տարեկան բյուջեի կառավարման և (կամ) քաղաքաշինության, հողօգտագործման, տնտեսական ենթակառուցվածքների, կոմունալ տնտեսության հարցերի խորհրդակցական մարմինների հետ:

102. Համայնքի ղեկավարը հաշվետվությունը և հաշվետվության վերաբերյալ ստացված բոլոր առաջարկությունները՝ մինչև հաշվետու բյուջետային տարվան հաջորդող տարվա մարտի 1-ը բյուջեի կատարման տարեկան հաշվետվության հետ ներկայացնում է համայնքի ավագանու քննարկմանը և հաստատմանը: Անհրաժեշտության դեպքում օրենքով սահմանված կարգով ավագանու կողմից փոփոխություններ են կատարվում նաև ՀՀԶԾ-ի բաղկացուցիչ մասը հանդիսացող հողերի կառավարման ծրագրում:

103. Համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի (հողերի մակերեսների, հողերի օգտագործման վիճակի և հետագա հնարավոր օգտագործման նպատակների) մասին տեղեկատվությունը ներառող տեղեկագրի օրինակելի ձևը տե՛ս **Ձև N1-ում**:

104. Համայնքի սեփականություն հանդիսացող և նպատակային նշանակությամբ չօգտագործվող հողերի վերաբերյալ տեղեկագրի օրինակելի ձևը տե՛ս **Ձև N2-ում**:

XI. ԾՐԱԳՐՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ և ԼՐԱՅՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼԸ

105. Ծրագրում փոփոխություններ կամ լրացումներ կարող են առաջարկվել համայնքի ղեկավարի կամ համայնքի ավագանու անդամների՝ օրենքով սահմանված թվի առնվազն մեկ երրորդի կամ ավագանու մշտական հանձնաժողովների կողմից: Համայնքի ավագանու մշտական հանձնաժողովների կամ անդամների կողմից

առաջարկված այն փոփոխությունների կամ լրացումների վերաբերյալ, որոնք ավելացնում են ծրագրի իրականացման ծախսերը, համայնքի ղեկավարը կազմում և ավագանուն է ներկայացնում իր եզրակացությունը:

106. Համայնքի ղեկավարը ծրագրում փոփոխություններ կամ լրացումներ կատարելու վերաբերյալ ստացված բոլոր առաջարկությունները օրենքով սահմանված կարգով ներկայացնում է համայնքի ավագանու քննարկմանը և հաստատմանը:

XII. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄԸ ԵՎ ԿԱՆԽԱՏԵՍՎՈՂ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԸ

107. Ծրագրով նախատեսված միջոցառումների և համայնքային նշանակության հողաշինարարությունը (հողամասերի չափագրումը, համայնքի սեփականության իրավունքների պետական գրանցումը և վկայականների ձեռքբերումը, աճուրդների և մրցույթների կազմակերպումը, գյուղատնտեսական հողերի պահպանման ծրագրերի մշակումը, հողամասերը տեղանքում ամրացնելը, հողամասերի հատակագծերի, հողամասի տրամադրման վերաբերյալ փաստաթղթերի նախապատրաստումը, համայնքային հողաշինարարական և հողի օգտագործման ու պահպանության այլ նախագծերի մշակումը, խախտված հողերի վերականգնումը, հողաշերտերը ջրային ու հողմային հողատարումից, անապատացումից, ցեխաջրերից, փլուզումներից, ջրածածկումից, ճահճացումից, չորացումից, պնդացումից, աղակալումից, արտադրական և կենցաղային թափոնների, ռադիոակտիվ և քիմիական նյութերի ախտահարումից պաշտպանելու, գյուղատնտեսական հողերը բարելավելու, նոր հողեր յուրացնելու, հողը պահպանելու և դրա բերրիությունը բարձրացնելու ծրագրերի, աշխատանքային նախագծերի մշակումը, հատուկ պահպանվող տարածքների տեղաբաշխման և դրանց սահմանագծման հիմնավորումը, համայնքում սեփականատերերի և հողօգտագործողների հողամասերի սահմանների նկարագրումը, ամրացումը և փոփոխությունը, հողաշինության գծով տեղագրական, գեոդեզիական, քարտեզագրական, հողային, ագրոքիմիական, երկրաբուսաբանական, պատմական և մշակութային ու այլ հետազոտական աշխատանքների իրականացումը, համայնքի հողային ֆոնդի հաշվառումը, գույքագրումը և չօգտագործվող, ինչպես նաև ոչ արդյունավետ օգտագործվող կամ իր նպատակային նշանակությանն անհամապատասխան օգտագործվող հողերի բացահայտումը, հողային պաշարների վիճակի և օգտագործման կադաստրային ու թեմատիկ քարտեզների և ատլասների կազմումը, հողերի մոնիթորինգը, նոր

հողամասերի կազմավորման, հողամասերի միավորման ու բաժանման, գոյություն ունեցող հողամասերի կարգավորման միջոցառումների իրականացումը) իրականացվում է համայնքային բյուջեի միջոցների հաշվին:

108. Ծրագրով նախատեսված Հողերի օտարումից, ինչպես նաև՝ վարձակալության, կառուցապատման և սահմանափակ օգտագործման (սերվիտուտ) իրավունքով տրամադրումից, աճուրդների և մրցույթների կազմակերպումից ստացված միջոցները մուտքագրվում են համայնքի բյուջե:

109. Ծրագրի իրականացման կանխատեսվող ծախսերը և Ծրագրի իրականացումից սպասվելիք մուտքերը ներկայացված են սույն հավելվածի N 10 ցանկում:

XIII. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ՀՈՂԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ

ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԹԱՓԱՆՑԻԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

110. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության բոլոր բնագավառներում կարևորագույն սկզբունքներից է թափանցիկությունը:

111. Համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի կառավարման ոլորտում համայնքապետարանի աշխատակազմը ապահովում է օրենսդրությամբ սահմանված՝ հրապարակման ենթակա գործողությունների, քայլերի, ընթացակարգերի, մշակված փաստաթղթերի նախագծերի թափանցիկությունը՝ դրա համար կիրառելով համայնքապետարանի աշխատակազմում, համայնքում, ինչպես նաև՝ այլ հարթակներում առկա և հասանելի միջոցները, հնարավորությունները և գործիքները:

112. Համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի կառավարման ոլորտում թափանցիկության և հրապարակայնության ապահովման իրավական հիմքեր են հանդիսանում «Տեղական ինքնակառավարման մասին» օրենքի 8-րդ հոդվածի 1-ին մասի 13-րդ կետը, 11-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 18-րդ կետը, ինչպես նաև համայնքի ավագանու և համայնքի ղեկավարի կողմից ընդունված սույն ոլորտը կարգավորող իրավական ակտերը:

113. Համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի կառավարման ոլորտում տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության

թափանցիկությունն ու հրապարակայնությունը երաշխավորում են այդ գործունեության՝

- 1) օրինականությունը,
- 2) պատասխանատվությունն ու հաշվետվողականությունը,
- 3) մատչելիությունն ու վստահությունը,
- 4) օպերատիվությունն ու արագ արձագանքումը,
- 5) արդյունավետությունը:

114. Համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի կառավարման գործընթացի թափանցիկության և հրապարակայնության ապահովման համար համայնքապետարանի աշխատակազմը կիրառում է հետևյալ գործիքները՝

- 1) համայնքի պաշտոնական համացանցային կայքը,
- 2) աշխատակազմի վարչական շենքի, ինչպես նաև միավորված բազմաբնակավայր համայնքների դեպքում՝ բնակավայրի վարչական դեկավարի նստավայրի՝ բոլորի համար տեսանելի ու մատչելի տեղում փակցված ցուցատախտակները,
- 3) մարզպետարանի պաշտոնական համացանցային կայքը,
- 4) հրապարակային ծանուցումների www.azdarar.am կայքը,
- 5) մամուլը,
- 6) հեռուստատեսությունը,
- 7) զանգվածային լրատվության այլ միջոցները,
- 8) համայնքի վարչական տարածքում (բնակավայրերում)՝ բոլորի համար տեսանելի ու մատչելի վայրերում տեղադրված ցուցատախտակները:

115. Համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի կառավարման գործընթացի թափանցիկությունն ու հրապարակայնությունը ապահովվում են հետևյալ մեթոդներով՝

- 1) համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի գույքագրման անցկացումը գույքագրման կենտրոնական և աշխատանքային հանձնաժողովների կողմից, որոնցում ընդգրկվում են լայն շրջանակի աշխատակիցներ և մասնագետներ,
- 2) գույքագրման փաստաթղթերի հաստատումը համայնքի ավագանու որոշմամբ, որը հրապարակվում է համայնքապետարանի պաշտոնական կայքում և 7-օրյա ժամկետում ուղարկվում մարզպետարան,

3) գույքագրման արդյունքների հիման վրա կազմված համայնքի սեփականության հողերի ցանկի հրապարակումը համայնքապետարանի պաշտոնական կայքում,

4) համայնքապետարանի աշխատակազմի համայնքային կառավարման տեղեկատվական համակարգի (ՀԿՏՀ) «Համայնքային գույք» բաժնի վարումը գույքի կառավարման գործառույթներով օժտված աշխատակցի միջոցով,

5) համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի կառավարման ամենամյա և հնգամյա ծրագրերի կազմումը (որոնք հանդիսանում են համայնքի հնգամյա զարգացման ծրագրի բաղկացուցիչ մասը), դրանց հաստատումը համայնքի ավագանու որոշմամբ, որը հրապարակվում է համայնքի պաշտոնական համացանցային կայքում.

6) համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի կառավարման հետ կապված ծախսերի և եկամուտների ընդգրկմամբ համայնքի բյուջեի, ինչպես նաև՝ բյուջեի եռամսյակային և տարեկան հաշվետվությունների կազմման, քննարկման և հաստատման գործընթացների իրականացումը հանրային մասնակցության ապահովմամբ,

7) համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի կառավարման մասի ընդգրկմամբ համայնքի հնգամյա զարգացման ծրագրի, ինչպես նաև՝ տարեկան աշխատանքային պլանի, կատարման վերաբերյալ տարեկան հաշվետվության հրապարակումը,

8) համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի վարձակալության կամ օգտագործման տրամադրելու համար վարձավճարների և վճարների դրույքաչափերը սահմանելու մասին համայնքի ավագանու որոշման նախագծի հանրային լսումները և քննարկումները, **(Տե՛ս Ձև 6)**

9) համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողամասերը, ինչպես նաև՝ այլ անշարժ գույքը, օտարելու կամ վարձակալության տրամադրելու նպատակով հրապարակային սակարկությունների մասին հայտարարությունների հրապարակումը համայնքի պաշտոնական կայքում, մամուլում, զանգվածային լրատվության այլ միջոցներում, Հայաստանի Հանրապետության հրապարակային ծանուցումների www.azdarar.am պաշտոնական կայքէջում, մարզպետարանի պաշտոնական կայքէջում,

10) հրապարակային սակարկությունների միջոցով համայնքի սեփականություն հանդիսացող գույքի օտարման և վարձակալության տրամադրման գործընթացի իրականացումը աճուրդային և մրցույթային հանձնաժողովների

միջոցով, որոնց կազմում ընդգրկվում են նաև համայնքի գույքի կառավարման գործառույթներ իրականացնող աշխատակիցներ:

116. Համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի կառավարման գործընթացի թափանցիկությունն ու հրապարակայնությունը ապահովում են բնակիչների մասնակցությունը համայնքի գույքի կառավարման գործընթացներին:

117. Համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի կառավարման գործընթացին բնակիչների մասնակցության հիմնական գործիքակազմերն են՝

1) հանրային իրազեկում, տեղեկատվություն, զեկույցներ, հաշվետվություններ, ընդունելություններ,

2) հանրային լսումներ,

3) հարցումներ՝ հեռախոսազանգերով, բնակիչների բնակարաններ այցելություններով, փոստով (ներառյալ՝ էլեկտրոնային), բջջային հեռախոսների կարճ հաղորդագրություններով, համացանցային կայքում կամ սոցիալական հարթակներում՝ առցանց /online/ ռեժիմով,

4) հանդիպումներ համայնքապետարանում ֆոկլուս խմբերի հետ,

5) մասնակցություն համայնքի ղեկավարին կից խորհրդակցական մարմինների աշխատանքներին,

6) համայնքի ավագանու մշտական կամ ժամանակավոր, ֆորմալ կամ ոչ ֆորմալ հանձնաժողովներում բնակչության ներկայացուցիչների ընդգրկում,

7) համայնքի ավագանու նիստի օրակարգում հարց ընդգրկելու բնակիչների նախաձեռնություն:

ՑԱՆԿ N 1

20-- ԹՎԱԿԱՆԻՆ ----- ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆՐԻՍԱՑՈՂ ԱՃՈՒՐՆՈՎ ԵՎ ՈՒՂՂԱԿԻ ՎԱՃԱՌՔԻ ՄԻՋՈՑՈՎ
ՕՏԱՐՄԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԻ

Հ/հ	Հողամասի գտնվելու վայրը (հասցեն)	Հողատեսքի անվանումը	Ծածկագիրը	Մակերեսը (հա)	Նպատակային նշանակությունը	Գործառնական նշանակությունը	Հողամասի նկատմամբ իրավունքների և (կամ) օգտագործման նկատմամբ սահմանափակումները	Հողամասի սեփականության վկայականի համարը	Օտարման եղանակը	Հողամասի օտարման հիմնավորումը	Այլ նշումներ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.											
2.											
3.											
4.											
5.											
6.											
7.											
8.											
9.											
10.											
11.											
12.											
13.											
14.											
15.											
Ընդամենը					X	X	X	X	X	X	X

ՑԱՆԿ N 2

20-- ԹՎԱԿԱՆԻՆ ----- ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՄԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆՂԻՍԱՅՈՂ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԵՎ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ
ՄԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՈՎ (ԱՆՀԱՏՈՒՅՑ) ՕՏԱՐՄԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԻ

Հ/հ	Իրավաբանական անձի անվանումը, ֆիզիկական անձի անունը, ազգանունը	Իրավաբանական, ֆիզիկական անձի հասցեն	Հոդամասի գտնվելու վայրը (հասցեն)	Հոդատեսքի անվանումը	Ծածկագիրը	Մակերեսը (հա)	Նպատակային նշանակությունը	Գործառնական նշանակությունը	Հողամասի սեփականության վկայականի համարը	Հողամասի օտարման հիմնավորումը	Այլ նշումներ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.											
2.											
3.											
4.											
5.											
6.											
7.											
8.											
9.											
10.											
11.											
12.											
13.											
14.											
15.											
Ընդամենը							X	X	X	X	

ՑԱՆԿ N 3

20-- ԹՎԱԿԱՆԻՆ ----- ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՄԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՂ ՓՈԽԱՆԱԿՄԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԻ

Հ/հ	Հողամասի գտնվելու վայրը (հասցեն)	Հողատեսքի անվանումը	Ծածկագիրը	Մակերեսը (հա)	Նպատակային նշանակությունը	Գործառնական նշանակությունը	Հողամասի նկատմամբ իրավունքների և (կամ) օգտագործման նկատմամբ սահմանափակումները	Հողամասի սեփականության վկայականի համարը	Իրավաբանական անձի անվանումը, ֆիզիկական անձի անունը, ազգանունը որոնց հետ իրականացվելու է փոխանակումը	Փոխանակման պատճառը, փոխանակվող հողամասի մակերեսը, նկարագրությունը	Այլ նշումներ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.											
2.											
3.											
4.											
5.											
6.											
7.											
8.											
9.											
10.											
11.											
12.											
13.											
14.											
15.											
Ընդամենը					X	X	X	X	X	X	

ՑԱՆԿ N 4

20-- ԹՎԱԿԱՆԻՆ ----- ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ԵՎ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՆԵՐԻՆ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ, ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՀԻՄՆԱՐԿՆԵՐԻՆ, ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԵՎ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ, ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ, ՀԱՄԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԵՎ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄՆԵՐԻՆ ԱՆՀԱՏՈՒՅՑ (ՄՇՏԱԿԱՆ) ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՈՎ ԵՎ (ԿԱՄ) ՄԱՀՄԱՆԱՓԱԿ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ (ՄԵՐՎԻՏՈՒՏ) ԻՐԱՎՈՒՆՔՈՎ (ԱՅԴ ԹՎՈՒՄ՝ ԱՆՀԱՏՈՒՅՑ) ՏՐԱՄԱԴՐԵԼՈՒ ԵՆԹԱԿԱ ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԻ

Հ/հ	Հողամասի գտնվելու վայրը (հասցեն)	Հողատեսքի անվանումը	Ծածկագիրը	Մակերեսը (հա)	Նպատակային նշանակությունը	Գործառնական նշանակությունը	Հողամասի նկատմամբ իրավունքների և (կամ) օգտագործման նկատմամբ սահմանափակումները	Հողամասի սեփականության վկայականի համարը	Պետական հիմնարկի, համայնքային հիմնարկի, համայնքի մասնակցությամբ առևտրային և ոչ առևտրային կազմակերպության, բարեգործական, հասարակական կազմակերպության, հիմնադրամի անվանումը	Հողամասը անհատույց (մշտական) օգտագործման իրավունքով և (կամ) սահմանափակ օգտագործման (սերվիտուտ) իրավունքով հանձնելու անհրաժեշտության հիմնավորումը
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.										
2.										
3.										
4.										
5.										
6.										
7.										
8.										
9.										
10.										
Ընդամենը					X	X	X	X	X	X

ՑԱՆԿ N 5

**20-- ԹՎԱԿԱՆԻՆ ----- ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՎԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ ԿԱՍ
ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՄԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՈՎ ՏՐԱՄԱԴՐՄԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԻ**

Հ/հ	Հողամասի գտնվելու վայրը (հասցեն)	Հողատեսքի անվանումը	Ծածկագիրը	Մակերեսը (հա)	Նպատակային նշանակությունը	Գործառնական նշանակությունը	Հողամասի նկատմամբ իրավունքների և օգտագործման նկատմամբ սահմանափակումները	Հողամասի սեփականության վկայականի համարը	Հողամասի վարձակալության կամ կառուցապատման իրավունքի տրամադրման ժամկետը	Վարձակալության կամ կառուցապատման իրավունքի տրամադրման եղանակը	Այլ նշումներ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.											
2.											
3.											
4.											
5.											
6.											
7.											
8.											
9.											
10.											
11.											
12.											
13.											
14.											
15.											
Ընդամենը					X	X	X	X	X	X	

Հ/հ	Հողամասի գտնվելու վայրը (հասցեն)	Հողատեսքի անվանումը	Նպատակային նշանակությունը	Գործառնական նշանակությունը	Չափագրման ծառայությունների ձեռք բերման համար համայնքի բյուջեից հատկացվող գումարի չափը (ՀՀ դրամ)	Այլ նշումներ
1	2	3	4	5	6	7
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
10.						
11.						
12.						
13.						
14.						
15.						
Ընդամենը						

ՑԱՆԿ N 7

20-- ԹՎԱԿԱՆԻՆ ----- ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՀՈԴԱՄԱՍԵՐԻ

Հ/հ	Հոդամասի գտնվելու վայրը	Ծածկագիրը	Մակերեսը (հա)	Նպատակային նշանակությունը	Գործառնական նշանակությունը	Պետական գրանցում չունենալու պատճառը	Հոդամասի նկատմամբ համայնքի սեփականության իրավունքի պետական գրանցման ենթարկելու ժամկետը	Համայնքի բյուջեից սեփականության իրավունքի պետական գրանցման համար պետական տուրքի վճարի չափը (ՀՀ դրամ)	Այլ նշումներ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
	Ընդամենը			X	X	X	X		

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ՀՈՂԵՐԻ (ՀՈՂԵՐԻ ՄԱԿԵՐԵՄՆԵՐԻ, ԱՅՌ ՀՈՂԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ԵՎ ՀԵՏԱԳԱ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ) ՄԱՍԻՆ

	Նպատակային նշանակությունը	Գործառնական նշանակությունը	Հողատարածքի մակերեսը (հա)				Ծանոթություն
			Ընդամենը համայնքային սեփականություն ըստ հողային հաշվեկշռի (հա)	Որից՝ վարձակալության, անհատույց (մշտական) օգտագործման, կառուցապատման իրավունքով տրված (հա)	Ենթակա է վարձակալության տրամադրման (հա)	Ենթակա է օտարման (հա)	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.1	Գյուղատնտեսական	վարելահող					
1.2		բազմամյա տնկարկներ					
1.3		խոտհարք					
1.4		արոտ					
1.5		այլ հողատեսքեր					
2.1	Բնակավայրերի	բնակելի					
2.2		հասարակական					
2.3		խառը կառուցապատման					
2.4		ընդհանուր օգտագործման					
2.5		այլ հողեր					
3.1	Արդյունաբերական, ընդերք օգտագործման և այլ արտադրական նշանակության	արդյունաբերական					
3.2		գյուղատնտեսական					
3.3		պահեստարանների					

3.4		ընդերք օգտագործման					
4.1	Էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների	Էներգետիկայի					
4.2		կապի					
4.3		տրանսպորտի					
4.4		կոմունալ					
5.1	Հատուկ պահպանվող տարածքների	բնապահպանական					
5.2		առողջարարական					
5.3		հանգստի					
5.4		պատմական և մշակութային					
6	Հատուկ նշանակության						
7.1	Անտառային	անտառ					
7.2		թփուտ					
7.3		վարելահող					
7.4		խոտհարք					
7.5		արոտ					
7.6		այլ հողեր					
8.1	Ջրային	գետեր					
8.2		ջրամբարներ					
8.3		լճեր					
8.4		ջրանցքներ					

8.5		հիդրոտեխնիկական և ջրատնտեսական այլ օբյեկտների					
9.1	Պահուստային	աղբուտներ					
9.2		ավազուտներ					
9.3		ճահիճներ					
9.4		այլ					
ԸՆԴԱՄԵՆԸ							

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆԴԻՄԱՅՈՂ ԵՎ ՆՊԱՏԱԿԱՅԻՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՄԲ
ՉՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ՀՈՂԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

h/h	Նպատակային նշանակությամբ չօգտագործվող հողի նպատակային նշանակությունը	Հողամասի ծածկագիրը	Զբաղեցրած տարածքը/ մակերեսը (մ ²)	Հողի նկարագրությունը, գույքի այլ բնութագրիչներ	Հողը նպատակային նշանակությամբ չօգտագործելու պատճառ(ներ)ը (նշել)	Հողը տնօրինելու այլ առաջարկներ (նշել)	Ծանոթություն
1	2	3	4	5	6	7	8
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							

_____ ԹՎԱԿԱՆԻ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ _____ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՁԵՎԱԿԵՐՊՄԱՆ ԵՎ ՊԵՏԱԿԱՆ
ԳՐԱՆՑՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԻ

N	Հողամասի գտնվելու վայրը	Հողամասի նպատակայ ին նշանակությ ունը, հոցատեսքը	Հողամասի գործառնակ ան նշանակությ ունը	Հողամասի ընդհանուր նկարագիրը	Հողամասի նկատմամբ իրավունքների ծագման հիմքերը	Պետական գրանցման ներկայացնելու ժամանակացույցը			
						Առաջին եռամսյակ	Երկրորդ եռամսյակ	Երրորդ եռամսյակ	Չորրորդ եռամսյակ
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

**20-- ԹՎԱԿԱՆԻՆ ----- ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԵԼԻՔ ՆԵՐՂՐՈՒՄԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐՈՒՄ ԸՆԴԳՐԿԵԼՈՒ ՆՊԱՏԱԿՈՎ
ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԿՈՂՄԻՑ ՈՐՊԵՍ ՆԵՐՂՐՈՒՄ ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԻ**

Հ/հ	Հողամասի գտնվելու վայրը (հասցեն)	Հողատեսքի անվանումը	Ծածկագիրը	Մակերեսը (հա)	Նպատակային նշանակությունը	Գործառնական նշանակությունը	Հողամասի նկատմամբ իրավունքների և (կամ) օգտագործման նկատմամբ սահմանափակումները	Հողամասի սեփականության վկայականի համարը	Ներդրումային ծրագրի անվանումը և նկարագրությունը	Ներդրումային ծրագրի ազդեցությունը համայնքի եկամուտների վրա (նոր ստեղծված աշխատատեղերի քանակը, համայնքի եկամուտների վրա ծրագրի ազդեցությունը և այլն)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.										
2.										
3.										
4.										
5.										
6.										
7.										
8.										
9.										
10.										
11.										
12.										
13.										
Ընդամենը					X	X	X	X	X	X

ՑԱՆԿ N 10

ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԿԱՆԽԱՏԵՍՎՈՂ ԾԱԽՍԵՐԸ ԵՎ ՍՊԱՍՎԵԼԻՔ ՄՈՒՏՔԵՐԸ

NN ը/կ	Ծրագրի իրականացման ծախսի անվանումը	(հազ. ՀՀ դրամ)
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
Ընդամենը ծախսերը		
	Ծրագրից սպասվելիք մուտքի անվանումը	
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
Ընդամենը մուտքերը		

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ _____ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ

Հայաստանի Հանրապետության _____ մարզի
_____ համայնք, հասցե, հեռախոս, էլ. փոստ

ՈՐՈՇՈՒՄ

«___» _____-ի 20__ թվականի N___-Լ

_____ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐՈՒՄ ԳՏՆՎՈՂ ՊԵՏԱԿԱՆ ԵՎ
ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ԱՐՈՏԱՎԱՅՐԵՐԻ ԵՎ
ԽՈՏՀԱՐՔՆԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ (ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ) ՊԼԱՆԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 24-րդ կետի դրույթներով, հիմք ընդունելով՝ «Հայաստանի Հանրապետությունում արոտավայրերի և խոտհարքների օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարության 2011 թվականի ապրիլի 14-ի N 389-Ն որոշմամբ սահմանված կարգի 3-րդ կետի պահանջները.

_____ **համայնքի ղեկավարը որոշում է.**

1. Հաստատել _____ համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրերի և խոտհարքների օգտագործման (կառավարման) պլանը համաձայն N1 հավելվածի, դրանում ներառելով _____ համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրերում արածեցման կարգը:
 2. Ըստ անհրաժեշտության, յուրաքանչյուր տարի փոփոխություններ կատարել սույն որոշման N1 հավելվածով սահմանված արածեցման կարգում:
 3. Սույն որոշման կատարման պահանջների նկատմամբ հսկողության իրականացումը վերապահել համայնքի աշխատակազմի _____-ին:
1. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ _____

(Կ. Տ.)

ԱՐՈՏԱՎԱՅՐԸ ՎԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ (ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ) ՏՐԱՄԱԴԵԼՈՒ
ՄԱՍԻՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ

----- 20 թ.

(կնքման վայրը)

Հայաստանի Հանրապետությունը կամ համայնքը (այսուհետ՝ Վարձատու), ի
դեմս _____

_____-ի,
(մարմնի կամ պաշտոնատար անձի պաշտոնը, ազգանունը, անունը)

որը գործում է _____ հիման վրա,
(կանոնադրության, լիազորագրի կամ այլնի)

մի կողմից, և

(կազմակերպության անվանումը կամ ֆիզիկական անձի կամ անհատ
ձեռնարկատիրոջ ազգանունը, անունը)

(այսուհետ՝ Վարձակալ), ի դեմս

_____-ի,
(պաշտոնը, ազգանունը, անունը)

որը գործում է

_____-ի հիման վրա,
(կանոնադրության, լիազորագրի կամ այլնի)

մյուս կողմից, կնքեցին սույն պայմանագիրը՝ հետևյալի մասին.

1. ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԱՌԱՐԿԱՆ

1. Համաձայն սույն պայմանագրի՝ Վարձատուն պարտավորվում է
համապատասխան վճարի դիմաց Վարձակալին ժամանակավոր օգտագործման
իրավունքով հանձնել _____ համայնքի տարածքում գտնվող _____
քառ. մ մակերեսով արոտավայրը՝ համաձայն սույն պայմանագրի հավելվածը
կազմող արոտավայրի սխեմայի և արոտավայրի որակական բնութագրի՝ վերջինիս
առկայության դեպքում: Սխեման և արոտավայրի որակական բնութագիրը կցվում են
սույն պայմանագրին և վերջինիս անբաժանելի մասերն են:

2. Սույն պայմանագրի 1-ին կետով նախատեսված արոտավայրը Վարձակալը
օգտագործում է _____

(նշել անասունների տեսակների, դրանց գլխաքանակի, արածեցման եղանակի և
ժամկետների վերաբերյալ տվյալները)

անասուններին արածեցնելու համար:

3. Սույն պայմանագրի գործողության ընթացքում արոտավայրից օգտվելու արդյունքում Վարձակալի ստացած եկամուտները նրա սեփականությունն են:

2. ԿՈՂՄԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

4. Վարձատուն իրավունք ունի՝

1) Վարձակալից պահանջելու արոտավայրից օգտվել սույն պայմանագրի պայմաններին և դրա նշանակությանը համապատասխան.

2) Վարձակալի կողմից օգտվելու համար վճարի վճարման ժամկետների խախտման դեպքում նրանից պահանջելու տուժանք՝ սույն պայմանագրով սահմանված չափով.

3) պայմանագրային պարտավորությունների կատարման նկատմամբ հսկողություն իրականացնելու նպատակով մուտք գործելու արոտավայր՝ չխոչընդոտելով Վարձակալի բնականոն գործունեությանը.

4) օգտվելու Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ իրավունքներից:

5. Վարձատուն պարտավոր է՝

1) սույն պայմանագրի ստորագրումից հետո հնգօրյա ժամկետում Վարձակալին տրամադրել սույն պայմանագրով որոշված համապատասխան արոտավայրի օգտագործման իրավունք.

2) Վարձակալին նախազգուշացնել պայմանագրի առարկա հանդիսացող՝ համապատասխան արոտավայրի նկատմամբ երրորդ անձանց բոլոր իրավունքների (վարձակալություն, գրավի իրավունք, սերվիտուտ և այլն) մասին.

3) չմիջամտել Վարձակալի գործունեությանը, եթե այդ գործունեությունը վնաս չի պատճառում արոտավայրին, շրջակա միջավայրին և չի խախտում այլ անձանց իրավունքները և օրինական շահերը:

6. Վարձակալն իրավունք ունի՝

1) արոտավայրից օգտվելու անասուններին արածեցնելու համար.

2) ինքնուրույն տնօրինելու արոտավայրի օգտագործման արդյունքում ստացված եկամուտները.

3) պահանջելու Վարձատուից սույն պայմանագրի 5-րդ կետի 1-ին ենթակետով սահմանված ժամկետում իրեն տրամադրել արոտավայրի օգտագործման իրավունքը.

4) արոտավայրի օգտագործման իրավունքի իրականացմանը խոչընդոտող թերություններ հայտնաբերելիս՝ իր ընտրությամբ՝

ա. Վարձատուից պահանջելու անհատույց վերացնելու այդ թերությունները կամ համաչափ իջեցնելու վարձավճարը,

բ. պահանջելու վաղաժամկետ լուծել պայմանագիրը.

5) օգտվելու Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ իրավունքներից:

7. Վարձակալը պարտավոր է՝

1) ժամանակին և սույն պայմանագրով սահմանված կարգով վճարել արոտավայրի օգտագործման (վարձակալության) համար սույն պայմանագրով նախատեսված վճարը (վարձավճարը).

2) սույն պայմանագրով օգտագործման տրամադրված արոտավայրը օգտագործել բացառապես սույն պայմանագրի պայմանների և արոտավայրի նշանակությանը համապատասխան՝ թույլ չտալով արոտավայրի որակական բնութագրերի և բնապահպանական վիճակի վատթարացում.

3) անասունների՝ արոտավայր փոխադրումն իրականացնել նախօրոք մշակված երթուղիներին և ժամկետներին համապատասխան.

4) օգտագործման տրամադրված տարածքը պահել պատշաճ սանիտարական և հակահրդեհային վիճակում.

5) արոտավայրում չիրականացնել սույն պայմանագրով չնախատեսված որևէ այլ գործունեություն.

6) պայմանագրի վաղաժամկետ դադարելու դեպքում ոչ ուշ, քան մեկ ամիս առաջ, Վարձատուին գրավոր տեղեկացնել արոտավայրի օգտագործման դադարեցման մասին.

7) սույն պայմանագրով որոշված ժամկետի ավարտից հետո արոտավայրն ազատել սույն պայմանագրի 2-րդ կետով նախատեսված անասուններից, և արոտավայրը հանձնել Վարձատուին:

3. ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՎ ԿԱՏԱՐՎՈՂ ՎՃԱՐՆԵՐԸ

8. Պայմանագրի կնքման պահին արոտավայրի օգտագործման համար ամսական վարձավճարի չափը սահմանվում է _____:

9. Սույն պայմանագրով արոտավայրի օգտագործման համար սահմանված վճարումները կատարվում են

_____ հաշվեհամարի հաշվին:

10. Ընթացիկ վճարումներն Վարձակալի կողմից վճարվում են մինչև յուրաքանչյուր ամսվա 10-ը ներառյալ:

4. ԿՈՂՄԵՐԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

11. Սույն պայմանագրով սահմանված ժամկետներում վճարումներ չկատարելու դեպքում կետանցի յուրաքանչյուր օրվա համար Վարձակալը վճարում է տուժանք՝ տարեկան վարձավճարի գումարի 0.1 տոկոսի չափով:

12. Սույն պայմանագրով սահմանված տուժանքի (տուգանքի) վճարումը կողմերին չի ազատում նրանց վրա դրված պարտավորությունների կատարումից և խախտումների վերացման պարտականությունից:

13. Եթե Վարձակալը պայմանագրի դադարումից հետո չի վերադարձրել արոտավայրը կամ այն վերադարձրել է ժամկետի խախտմամբ, ապա Վարձատուն իրավունք ունի վարձավճար պահանջելու կետանցի ամբողջ ժամանակահատվածի համար: Եթե նման վճարը լիովին չի մարում Վարձատուին պատճառված վնասները, նա կարող է պահանջել հատուցել դրանց մնացած մասը:

14. Վարձատուն պատասխանատվություն չի կրում պայմանագրով նախատեսված արոտավայրի այն թերությունների համար, որոնք նա նշել է սույն պայմանագիրը կնքելիս, կամ նախապես հայտնի է եղել Վարձակալին կամ պետք է Վարձակալի կողմից հայտնաբերվելին արոտավայրը զննելիս:

5. ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԿԵՏԸ ԵՎ ԴՐԱ ԴԱԴԱՐՈՒՄԸ

15. Սույն պայմանագրի գործողության ժամկետը սահմանվում է _____
_____ թ. մինչև _____ թ. և ուժի մեջ է մտնում
ստորագրման պահից:

16. Պայմանագրի ժամկետը կարող է երկարաձգվել կողմերի գրավոր
համաձայնությամբ:

17. Սույն պայմանագիրը դադարում է՝

1) սույն պայմանագրի 15-րդ կետում նշված պայմանագրի ժամկետը լրանալու
դեպքում.

2) կողմերի փոխադարձ համաձայնությամբ.

3) պայմանագրով և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ
սահմանված դեպքերում և կարգով՝ պայմանագիրը վաղաժամկետ լուծելու դեպքում:

18. Սույն պայմանագիրը Վարձակալի պահանջով կարող է վաղաժամկետ լուծվել
Վարձակալի կողմից՝

1) եթե արոտավայրն օգտագործողից անկախ պատճառով դարձել է
օգտագործման համար ոչ պիտանի.

2) ցանկացած այլ հիմքերով՝ այդ մասին մեկ ամիս առաջ գրավոր ծանուցելով
Վարձատուին:

19. Սույն պայմանագիրը Վարձատուի պահանջով կարող է վաղաժամկետ լուծվել,
եթե՝

1) Վարձակալը վճարման ժամկետը լրանալուց հետո երկու անգամից ավելի չի
վճարել վարձավճարը կամ արոտավայրն օգտագործել է ոչ նպատակային.

2) Վարձակալն էականորեն վատթարացրել է արոտավայրի վիճակը.

3) Վարձատուի փոփոխման, ինչպես նաև արոտավայրի տակ գտնվող հողամասն
այլ օգտագործման հանձնվելու դեպքում:

6. ԱՆՀԱՂԹԱՀԱՐԵԼԻ ՈՒԺԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

20. Անհաղթահարելի ուժի ազդեցության ժամանակահատվածը մեկ ամսվանից
ավելի երկարաձգվելու կամ դրա հետևանքները 6 ամսվա ընթացքում չվերացվելու
դեպքում կողմերը պետք է ընդունեն սույն պայմանագիրը շարունակելու մասին
որոշում:

7. ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ԴՐՈՒՑԹՆԵՐ

21. Սույն պայմանագիրը կնքված է հայերենով՝ երկու օրինակից, որոնք ունեն
հավասար իրավաբանական ուժ:

22. Սույն պայմանագրում կատարված ցանկացած փոփոխություն և լրացում
վավեր են այն պայմանով, եթե դրանք կատարված են գրավոր և ստորագրված՝ երկու
կողմի կողմից:

23. Կողմերի միջև ծագած տարաձայնությունները լուծվում են փոխադարձ համաձայնությամբ կամ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

8. ԿՈՂՄԵՐԻ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ, ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՎԱՎԵՐԱՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԵՎ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Վարձատու	Վարձակալ
(գտնվելու վայրը)	(գտնվելու վայրը)
(ստորագրությունը)	(ստորագրությունը)
Կ.Տ.	Կ.Տ.(<i>հրավաքանական անձի դեպքում</i>)

(կնքման վայրը)

Հայաստանի Հանրապետությունը կամ համայնքը (այսուհետ՝ Վարձատու), ի դեմս _____

_____-ի,
(մարմնի կամ պաշտոնատար անձի պաշտոնը, ազգանունը, անունը)

որը գործում է _____
հիման վրա,
(կանոնադրության, լիազորագրի կամ այլնի)

մի կողմից, և

(կազմակերպության անվանումը կամ ֆիզիկական անձի կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ ազգանունը, անունը)

(այսուհետ՝ Վարձակալ), ի դեմս

_____-ի,
(պաշտոնը, ազգանունը, անունը)

որը գործում է _____ հիման
վրա,
(կանոնադրության, լիազորագրի կամ այլնի)

մյուս կողմից, կնքեցին սույն պայմանագիրը՝ հետևյալի մասին.

1. ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԱՌԱՐԿԱՆ

1. Սույն պայմանագրի հիման վրա Վարձատուն պարտավորվում է համապատասխան վճարի դիմաց Վարձակալի ժամանակավոր օգտագործմանը տրամադրել _____ համայնքում գտնվող _____ քառ. մ մակերեսով խոտհարքը՝ համաձայն սույն պայմանագրի հավելվածը կազմող սխեմայի, և խոտհարքի տարածքի որակական բնութագրի՝ դրա առկայության դեպքում: Սխեման և տարածքի որակական բնութագիրը կցվում են սույն պայմանագրին և վերջինիս անբաժանելի մասերն են:

2. Սույն պայմանագրի 1-ին կետով նախատեսված խոտհարքի Վարձակալն այն օգտագործում է խոտհարք կատարելու նպատակով:

3. Սույն պայմանագրի գործողության ընթացքում խոտհարքի օգտագործման արդյունքում Վարձակալի ստացած եկամուտները նրա սեփականությունն են:

2. ԿՈՂՄԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

4. Վարձատուն իրավունք ունի՝

1) Վարձակալից պահանջելու խոտհարքի օգտագործումը սույն պայմանագրի պայմաններին և դրա նշանակությանը համապատասխան.

2) Վարձակալի կողմից օգտագործման վճարի վճարման ժամկետների խախտման դեպքում նրանից պահանջելու տուժանք՝ սույն պայմանագրով սահմանված չափով.

3) պայմանագրային պարտավորությունների կատարման նկատմամբ հսկողություն իրականացնելու նպատակով մուտք գործելու խոտհարքի համար տրամադրված հողատարածք՝ չխոչընդոտելով Վարձակալի բնականոն գործունեությանը.

4) օգտվել Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ իրավունքներից:

5. Վարձատուն պարտավոր է՝

1) սույն պայմանագրի ստորագրումից հետո հնգօրյա ժամկետում Վարձակալին տրամադրել սույն պայմանագրով որոշված համապատասխան խոտհարքի օգտագործման իրավունք.

2) Վարձակալին նախագգուշացնել պայմանագրի առարկա հանդիսացող՝ համապատասխան խոտհարքի նկատմամբ երրորդ անձանց բոլոր իրավունքների (վարձակալություն, գրավի իրավունք, սերվիտուտ և այլն) մասին.

3) չմիջամտել Վարձակալի գործունեությանը, եթե այդ գործունեությունը վնաս չի պատճառում խոտհարքի համար տրամադրված հողամասին, շրջակա միջավայրին և չի խախտում այլ անձանց իրավունքները և օրինական շահերը:

6. Վարձակալն իրավունք ունի՝

1) խոտհարքը օգտագործել խոտը հնձելու համար.

2) ինքնուրույն տնօրինելու խոտհարքի օգտագործման արդյունքում ստացված եկամուտները.

3) պահանջելու Վարձատուից սույն պայմանագրի 5-րդ կետի 1-ին ենթակետով սահմանված ժամկետում իրեն տրամադրել խոտհարքի օգտագործման իրավունքը.

4) խոտհարքի օգտագործման իրավունքի իրականացմանը խոչընդոտող թերություններ հայտնաբերելիս՝ իր ընտրությամբ՝

ա. Վարձատուից պահանջելու անհատույց վերացնել այդ թերությունները կամ համաչափ իջեցնել վարձավճարը.

բ. պահանջելու վաղաժամկետ լուծել պայմանագիրը.

5) օգտվել Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ իրավունքներից:

7. Վարձակալը պարտավոր է՝

1) ժամանակին և սույն պայմանագրով սահմանված կարգով վճարել խոտհարքի օգտագործման համար սույն պայմանագրով նախատեսված վճարը (վարձավճարը).

2) սույն պայմանագրով օգտագործման տրամադրված խոտհարքը օգտագործել՝ բացառապես սույն պայմանագրի պայմանների և խոտհարքի նշանակությանը համապատասխան՝ թույլ չտալով խոտհարքի որակական բնութագրերի և բնապահպանական վիճակի վատթարացում.

3) օգտագործման տրամադրված տարածքը պահել պատշաճ սանիտարական և հակահրդեհային վիճակում.

4) խոտհարքի տարածքում չիրականացնել սույն պայմանագրով չնախատեսված որևէ այլ գործունեություն.

5) պայմանագրի վաղաժամկետ դադարման դեպքում ոչ ուշ, քան մեկ ամիս առաջ, Վարձատուին գրավոր տեղեկացնել խոտհարքի օգտագործման դադարեցման մասին.

6) սույն պայմանագրով որոշված ժամկետի ավարտից հետո խոտհարքի տարածքն ազատել և հանձնել Վարձատուին:

3. ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՎ ԿԱՏԱՐՎՈՂ ՎՃԱՐՆԵՐԸ

8. Պայմանագրի կնքման պահին խոտհարքի օգտագործման համար ամսական վարձավճարի չափը սահմանվում է _____:

9. Սույն պայմանագրով խոտհարքի օգտագործման համար սահմանված վճարումները կատարվում են _____ հաշվեհամարի հաշվին:

10. Ընթացիկ վճարումները Վարձակալի կողմից վճարվում են մինչև յուրաքանչյուր ամսվա 10-ը ներառյալ:

4. ԿՈՂՄԵՐԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

11. Սույն պայմանագրով սահմանված ժամկետներում վճարումներ չկատարելու դեպքում կետանցի յուրաքանչյուր օրվա համար Վարձակալը վճարում է տուժանք՝ տարեկան վարձավճարի գումարի 0.1 տոկոսի չափով:

12. Սույն պայմանագրով սահմանված տուժանքի (տուգանքի) վճարումը կողմերին չի ազատում նրանց վրա դրված պարտավորությունների կատարումից և խախտումների վերացման պարտականությունից:

13. Եթե Վարձակալը պայմանագրի դադարումից հետո չի ազատել խոտհարքի տարածքը կամ այն ազատել է ժամկետի խախտմամբ, ապա Վարձատուն իրավունք ունի վարձավճար պահանջելու կետանցի ամբողջ ժամանակահատվածի համար: Եթե նման վճարը լիովին չի մարում Վարձատուին պատճառված վնասները, նա կարող է պահանջել հատուցել դրանց մնացած մասը:

14. Վարձատուն պատասխանատվություն չի կրում պայմանագրով նախատեսված խոտհարքի այն թերությունների համար, որոնք նա նշել է սույն պայմանագիրը կնքելիս, կամ նախապես հայտնի է եղել Վարձակալին կամ պետք է Վարձակալի կողմից հայտնաբերվելին խոտհարքի տարածքը զննելիս:

5. ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԿԵՏԸ ԵՎ ԴՐԱ ԴԱԴԱՐՈՒՄԸ

15. Սույն պայմանագրի գործողության ժամկետը սահմանվում է _____
_____ թ. մինչև _____ թ. և ուժի մեջ է մտնում
ստորագրման պահից:

16. Պայմանագրի ժամկետը կարող է երկարաձգվել կողմերի գրավոր համաձայնությամբ:

17. Սույն պայմանագիրը դադարում է՝

1) սույն պայմանագրի 15-րդ կետում նշված պայմանագրի ժամկետը լրանալու դեպքում.

2) կողմերի փոխադարձ համաձայնությամբ.

3) պայմանագրով ու Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում և կարգով՝ պայմանագիրը վաղաժամկետ լուծելու դեպքում:

18. Սույն պայմանագիրն Վարձակալի պահանջով կարող է վաղաժամկետ լուծվել Վարձակալի կողմից՝

1) եթե խոտհարքն օգտագործողից անկախ պատճառով դարձել է օգտագործման համար ոչ պիտանի.

2) ցանկացած այլ հիմքերով՝ այդ մասին մեկ ամիս առաջ գրավոր ծանուցելով Վարձատուին:

19. Սույն պայմանագիրը Վարձատուի պահանջով կարող է վաղաժամկետ լուծվել, եթե՝

1) Վարձակալը վճարման ժամկետը լրանալուց հետո երկու անգամից ավելի չի վճարել վարձավճարը կամ խոտհարքը օգտագործել է ոչ նպատակային.

2) Վարձակալն էականորեն վատթարացրել է խոտհարքի տարածքի վիճակը.

3) Վարձատուի փոփոխման, ինչպես նաև խոտհարքի տակ գտնվող հողամասը այլ անձի օգտագործման համար հանձնվելու դեպքում:

6. ԱՆՀԱՂԹԱՀԱՐԵԼԻ ՈՒԺԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

20. Անհաղթահարելի ուժի ազդեցության ժամանակահատվածը մեկ ամսվանից ավելի երկարաձգվելու կամ դրա հետևանքները 6 ամսվա ընթացքում չվերացվելու դեպքում կողմերը պետք է ընդունեն սույն պայմանագիրը շարունակելու մասին որոշում:

7. ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

21. Սույն պայմանագիրը կնքված է հայերենով՝ երկու օրինակից, որոնք ունեն հավասար իրավաբանական ուժ:

22. Սույն պայմանագրում կատարված ցանկացած փոփոխություն և լրացում վավեր է այն պայմանով, եթե դրանք կատարված են գրավոր և ստորագրված՝ երկու կողմի կողմից:

23. Կողմերի միջև ծագած տարաձայնությունները լուծվում են փոխադարձ համաձայնությամբ կամ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

8. ԿՈՂՄԵՐԻ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ, ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՎԱՎԵՐԱՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԵՎ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Սեփականատերը

Օգտվողը

(գտնվելու վայրը)

(գտնվելու վայրը)

(ստորագրությունը)

(ստորագրությունը)

Կ.Տ.

Կ.Տ. (իրավաբանական անձի
դեպքում)

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԼՍՈՒՄՆԵՐԻ ՀՐԱՎԵՐ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՂ՝ _____ ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆ

Համաձայն _____ համայնքի ավագանու 20__ թվականի _____ -ի N _____-Ն որոշմամբ հաստատված «_____ համայնքում հանրային բաց լսումների և քննարկումների կազմակերպման և անցկացման կարգի», 20— թվականի _____ —
-ին ժամը 00:00-ին _____ համայնքապետարանի նիստերի դահլիճում
(կամ նշվում է այլ վայր) կկայանան հանրային բաց լսումներ՝ _____

համայնքի 20— թվականի բյուջեի (կամ բյուջեի կատարման տարեկան հաշվետվության, կամ 20— թվականի հաշվետու տարում ————— համայնքի 20—20-- թվականների զարգացման ծրագրի իրականացման հաշվետվության, կամ տեղական տուրքերի, վճարների, վարձավճարների 20—թվականի դրույքաչափերը սահմանելու և այլն) նախագծի քննարկման վերաբերյալ: Հանրային լսումներին կարող են մասնակցել բոլոր շահագրգիռ ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք: Հանրային լսումների ընթացքում ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք ————— համայնքի պաշտոնական կայքում հրապարակված նախագծի վերաբերյալ մինչև 20- - թվականի ----- -ը կարող են ներկայացնել իրենց առաջարկություններն ու դիտողությունները, որոնք կարող են թողնվել պաշտոնական կայքում հատուկ այդ նպատակով ստեղծված տեղում կամ ուղարկել համապատասխան էլեկտրոնային հասցեով, ինչպես նաև կարող են գրավոր ներկայացնել աշխատակազմին:

Հանրային քննարկման ներկայացվող նախագծերը տես՝ [այստեղ](#):

Ձև 7
ՆԱԽԱԳԻԾ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ _____ ՄԱՐԶԻ
_____ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ**

ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

«___» _____-ի 202__ թվականի N___-Լ

----- **ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆԴԻՍԱՅՈՂ ՀՈՂԵՐԻ 20--
ԹՎԱԿԱՆԻ ԱՄԵՆԱՄՅԱ ԳՈՒՅՔԱԳՐՄԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ (ՆԵՐ) ՍՏԵՂԾԵԼՈՒ
ՄԱՍԻՆ**

Ղեկավարվելով «Տեղական ինքնակառավարման մասին» օրենքի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 24-րդ կետի և 77-րդ հոդվածի 3-րդ մասի,

«Հանրային հատվածի կազմակերպությունների հաշվապահական հաշվառման մասին» օրենքի 14-րդ հոդվածի պահանջներով և հիմք ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարարի 2016 թվականի հունվարի 8-ի N 2-Ն հրամանով հաստատված կարգի 11-րդ կետը՝ համայնքի սեփականություն հանդիսացող գույքի 20-- թվականի ամենամյա գույքագրում անցկացնելու նպատակով.

1. Ստեղծել գույքագրման կենտրոնական հանձնաժողով, հետևյալ կազմով՝
Կենտրոնական հանձնաժողովի նախագահ՝ -----
Կենտրոնական հանձնաժողովի անդամներ՝ -----

2. Ներգրավված աուդիտորական կամ մասնագիտական խորհրդատվական ծառայություններ մատուցող կազմակերպության անվանումը -----

Կազմակերպության ներկայացուցչի անունը, ազգանունը -----

3. Գույքագրումը սկսել « » ----- 20—թ-ին, ավարտել « » -----20—թ-ին:

4. Գույքագրման տվյալները հանձնել հաշվապահություն ոչ ուշ, քան « » -----
---- 20--թ-ը:

5. Սույն կարգադրության կատարման նկատմամբ հսկողությունը վերապահել
-----ին:

6. Սույն կարգադրությունն ուժի մեջ է մտնում ընդունման մասին իրազեկելու օրվան հաջորդող օրվանից:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ՝ _____

(Կ. Տ.)

Ձև 8

ՆԱԽԱԳԻԾ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ _____ ՄԱՐԶԻ

_____ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

« » _____ 20__ թվականի N

_____ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԻ
ՀԱՏԱԿԱԳԾԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ԵՎ ՀԱՅՅԵՆԵՐ ՏՐԱՄԱԴԻԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Համաձայն «Տեղական ինքնակառավարման մասին» օրենքի 35-րդ հոդվածի 1-ին մասի 22-րդ և 24-րդ կետերի, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության

2005 թվականի դեկտեմբերի 29-ի N 2387-Ն որոշմամբ հաստատված կարգի 29-րդ և 50-րդ կետերի, (նշվում են նաև տվյալ համայնքի գլխավոր հատակագիծը և/կամ համայնքի այլ քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթեր հաստատելու և/կամ պետական հողերն անհատույց համայնքին փոխանցելու մասին կառավարության որոշումները), հիմք ընդունելով _____ համայնքի ավագանու 20_ թվականի _____-ի N __ որոշմամբ հաստատված 20__ թվականի գույքի կառավարման ծրագիրը՝

1. Հաստատել _____ համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողամասերի թվով _____ հատակագծերը (կցվում են):

2. Սույն որոշման 1-ին կետում նշված հողամասերին տրամադրել հասցեներ՝ համաձայն հավելվածի:

3. Սույն որոշումն՝ ուժի մեջ մտնելու օրվանից 5-օրյա ժամկետում, ներկայացնել անշարժ գույքի կադաստրի համապատասխան ստորաբաժանում՝ իրավունքի պետական գրանցում կատարելու համար:

4. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում որոշման ընդունման մասին իրազեկելու օրվան հաջորդող օրվանից:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ _____

20--թ. ----- « »
համայնք

Հավելված
_____ համայնքի ղեկավարի
20_ թվականի _____-ի
N ____ որոշման

_____ **ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆՐԱՍԱՑՈՂ ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԻ
ՀԱՍՑԵՆԵՐԸ**

N	Հողամասի գտնվելու վայրը	Հողամասի մակերեսը (ք.մ/հա)	Հողամասի նպատակային նշանակությունը, հողատեսքը	Հողամասին տրամադրվող հասցեն
1	2	3	4	5

ԱՂՅՈՒՄԱԿ N3

Համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրերի և խոտհարքների կառավարման և պլանավորման գործընթացներում համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմինների որոշումներ ընդունել ենթադրող գործողությունների նկարագրությունը.

N	Գործողության տեսակը	Իրականացնող մարմինը	Գործընթացի ընդհանուր նկարագրությունը և ընդունվող որոշումները
1.	Համայնքի հնգամյա զարգացման ծրագրի (այսուհետ՝ ՀՀԶԾ) շրջանակներում համայնքի սեփականությունը հանդիսացող հողերի կառավարման ամենամյա և հնգամյա ծրագրերի մշակում և հաստատում:	Համայնքի ղեկավար-մշակող մարմին Համայնքի ավագանի-հաստատող մարմին	Ղեկավարվելով ՏԻՄ օրենքի 43-րդ հոդվածի պահանջներով, նորրևտիր համայնքի ղեկավարը, իր լիազորությունները ստանձնելու օրվանից չորս ամսվա ընթացքում, իսկ նոր խոշորացված համայնքի նորրևտիր ղեկավարը հինգ ամսվա ընթացքում՝ մշակում է ՀՀԶԾ-ը և դրա բաղկացուցիչ մաս համարվող համայնքի սեփականություն հանդիսացող հողերի կառավարման ամենամյա և հնգամյա ծրագրերը: Այն համայնքներում, որտեղ համայնքի ղեկավարը նորրևտիր չէ և ուժի մեջ է մտած ՀՀԶԾ-ը, սակայն դրանում ներառված չեն հողերի կառավարման ամենամյա և հնգամյա ծրագրերը, համայնքի ղեկավարը կարող է ցանկացած ժամանակ նախաձեռնել ՀՀԶԾ-ում փոփոխություն և լրացում կատարելու գործընթաց, դրանում ներառելով հողերի կառավարման ծրագրերը և ավագանու

			հերթական կամ արտահերթ նիստ հրավիրելու միջոցով այն ներկայացնել համայնքի ավագանու քննարկմանն ու հաստատմանը: Հոդերի կառավարման ամենամյա և հնգամյա ծրագրերը մշակելիս, առաջարկվում է դրանցում ներառել և նկարագրել ՏԻՄ-երի կառավարմանը հանձնված պետական և (կամ) համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրերի և խոտհարքների կառավարմանը առնչվող պլանավորումները:
2.	Համայնքի սեփականություն և հանդիսացող գույքի ամենամյա պարտադիր գույքագրման իրականացում:	Համայնքի ղեկավար-իրականացնող մարմին Համայնքի ավագանի-հաստատող մարմին	Հիմք ընդունելով ՏԻՄ օրենքի 77-րդ հոդվածի կարգավորումները, համայնքի ղեկավարը իրականացնում է համայնքի սեփականություն հանդիսացող գույքի ամենամյա պարտադիր գույքագրում՝ դրա մեջ ներառելով համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրերն ու խոտհարքները, դրանց ենթակառուցվածքները: Այդ գործընթացը կազմակերպելու համար, յուրաքանչյուր տարի համայնքի ղեկավարը կազմում է ամենամյա գույքագրման փաստաթղթերի նախագծերը և ավագանու հերթական կամ արտահերթ նիստով ներկայացնում է համայնքի ավագանու հաստատմանը: Պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող ցանկացած արոտավայր կամ խոտհարք օտարելու պարագայում, համայնքի ղեկավարը պետք է նախաձեռնի գույքագրման փաստաթղթերում փոփոխություն կատարելու գործընթաց և այդ փոփոխությունը ներկայացնի համայնքի ավագանու հաստատմանը:
3.	Հոդերի օգտագործման սխեմաների մշակում և հաստատում	Համայնքի ղեկավար-մշակող մարմին Համայնքի ավագանի-հաստատող մարմին	Համայնքի ղեկավարի ընտրվելուց հետո, հինգ տարվա կտրվածքով համայնքի ղեկավարը մշակում է հոդերի օգտագործման սխեմաները հաստատելու մասին համայնքի ավագանու որոշման նախագիծ և ներկայացնում համայնքի ավագանու հաստատմանը: Հոդերի օգտագործման սխեմաներում պետք է ներառվեն նաև ՏԻՄ-երի կառավարմանը հանձնված պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրերը և խոտհարքները: Համայնքի

			դեկավարի նախաձեռնությամբ, ցանկացած պահի կարող է նախաձեռնվել և համայնքի ավագանու որոշմամբ կազմակերպվել հողերի օգտագործման սխեմաներում փոփոխություններ կատարելու գործընթաց:
4.	Արոտավայրերի օգտագործման (կառավարման) պլանի մշակում	Համայնքի ղեկավար	Հողերի օգտագործման սխեմաների կարգավորման համատեքստում, համայնքի ղեկավարը՝ ղեկավարվելով ՀՀ կառավարության 2011 թվականի ապրիլի 14-ի <<Հայաստանի Հանրապետությունում արոտավայրերի և խոտհարքների օգտագործման կարգը սահմանելու մասին>> N 389-Ն որոշմամբ, մշակում է արոտավայրերի օգտագործման (կառավարման) պլանը: Արոտավայրերի օգտագործման (կառավարման) պլանը հաստատվում է համայնքի ղեկավարի որոշմամբ, այն ընդունվում է հինգ տարվա կտրվածքով, սակայն դրանում ըստ անհրաժեշտության, համայնքի ղեկավարի կողմից կարող են կատարվել համապատասխան փոփոխություններ և լրացումներ: Արոտավայրերի օգտագործման (կառավարման) պլանում ներառվում է նաև արածեցման կարգը:
5.	Բազմաբնակավայր (խոշորացված) համայնքների մասով՝ արոտավայրերի կառավարման և պլանավորման հետ կապված ամենամյա պլանավորումը ներառել համայնքի տարեկան աշխատանքային պլանում:	Համայնքի ղեկավար Համայնքի ավագանի	Հիմք ընդունելով ԳՄՀՀ «Լավ կառավարում տեղական զարգացման համար» ծրագրի շրջանակներում և ՏԿԵ նախարարության համագործակցությամբ մշակված և բազմաբնակավայր համայնքների ՏԻՄ-երին տրամադրված ՏԱՊ էլեկտրոնային գործիքը, համայնքի ղեկավարը՝ համայնքի աշխատակազմի միջոցով էլեկտրոնային գործիքի գույքի կառավարման բաժնում ներառում է համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական և համայնքային սեփականությունը հանդիսացող արոտավայրերի և խոտհարքների տվյալ տարված կտրվածքով պլանավորումները, մասնավորապես՝ օգտագործման տրամադրման կամ օտարման հետ կապված տեղեկատվությունը: Համայնքի ղեկավարի ներկայացմամբ, համայնքի ավագանին հաստատում է համայնքի տարեկան աշխատանքային պլանը:

ԱՂՅՈՒՍԱԿ N4

Համայնքի տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործողությունները՝ համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայրերը և խոտհարքները օգտագործման տրամադրելու գործընթացներում.

N	Օգտագործման տրամադրելու ձևը	Իրականացնող մարմինը	Օգտագործման տրամադրելու գործընթացի նկարագրությունը և ընդունվող որոշումները
1.	Մրցութային կարգով, մինչև 25 տարի ժամկետով արոտավայրը կամ խոտհարքը վարձակալության և տրամադրելը	Համայնքի ղեկավար Համայնքի ավագանի Մրցութային հանձնաժողով	Ղեկավարվելով «Պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարման, կառուցապատման իրավունքի և օգտագործման տրամադրման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 2001 թվականի ապրիլի 12-ի N 286 որոշմամբ, համայնքի ղեկավարը հայտարարում է արոտավայրի կամ խոտհարքի վարձակալության տրամադրման մրցույթ: Համայնքի ավագանու կողմից ձևավորվում է մրցութային հանձնաժողով: Մրցութային հանձնաժողովը օրենքով սահմանված կարգով հաղթող է ճանաչում համապատասխան սուբյեկտին, որից հետո համայնքի ղեկավարը իրավունք ունի մինչև 25 տարի ժամկետով կնքել արոտավայրի կամ խոտհարքի վարձակալության պայմանագիր: Վարձակալության պայմանագրից բխող իրավունքների պետական գրանցումը կադաստրի կոմիտեում իրականացնել պարտադիր է և այն իրականացվում է համայնքի ղեկավարի կողմից վարձակալության

			պայմանագիրը ստորագրելուց հետո:
2.	Առանց մրցույթի, մինչև 3 տարի ժամկետով արոտավայրը կամ խոտհարքը վարձակալության և տրամադրելը	Համայնքի ղեկավար	Հիմք ընդունելով ՀՀ կառավարության 2010 թվականի հոկտեմբերի 28-ի <<Արոտավայրերից և խոտհարքներից օգտվելու կարգը սահմանելու մասին>> N 1477-Ն որոշման պահանջները, համայնքի ղեկավարը կարող է արտամրցութային կարգով ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց վարձակալության իրավունքով տրամադրել պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող արոտավայր կամ խոտհարք: Պայմանագիրը կարող է կնքվել առավելագույնը 3 տարի ժամկետով: Արտամրցութային կարգով կնքված վարձակալության պայմանագրից բխող իրավունքները ենթակա չեն պետական գրանցման: Նշված կարգով արոտավայրի կամ խոտհարքի վարձակալության պայմանագրի գինը հավասար պետք է լինի տվյալ հողամասի հողի հարկի դրույքաչափին:
3	Արոտօգտագործ ման տեղական վճարի սահմանման և գանձման միջոցով ընդհանուր արոտօգտագործ ման իրավունքի տրամադրումը	Համայնքի ղեկավար Համայնքի ավագանի	Ղեկավարվելով <<Տեղական տուրքերի և վճարների մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 8-րդ հոդվածի կարգավորումներով, համայնքի ղեկավարը մշակում է համայնքի ավագանու տեղական տուրքերի և վճարների տեսակները և դրանց դրույքաչափերը սահմանող որոշման մեջ փոփոխություն և լրացում կատարելու մասին նախագիծ, որով համայնքի տարածքում արոտօգտագործման վճարը սահմանվում է որպես տեղական վճարի տեսակ և ըստ հայեցողության նույն ավագանու որոշմամբ սահմանվում է նաև արոտօգտագործման տեղական վճարի չափը, զրո դրամից բարձր սահմանելու պայմանով: Այս տեղական վճարը կարող գանձվել համայնքի բնակիչներից, հիմք ընդունելով առանձին արոտօգտագործման կամ վարձակալության պայմանագրերի բացակայությունը:

